Wydział Nauk Technicznych

UNIVERSITY OF WARMIA AND MAZURY IN OLSZTYN
The Faculty of Technical Sciences
POLAND, 10-957 Olsztyn, M. Oczapowskiego 11
tel.: (48)(89) 5-23-32-40, fax: (48)(89) 5-23-32-55
URL: http://www.uwm.edu.pl/edu/sobieski/ (in Polish)

NUMERYCZNE METODY MECHANIKI

OpenFOAM – część 1

Publikacja została napisana w wyniku odbywania przez autora stażu w Holandii, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (Program Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój), zrealizowanego w projekcie Program Rozwojowy Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (POWR.03.05.00-00-Z310/17).

Wojciech Sobieski

Utrecht, 2019

OpenFOAM

Część 1 – zakres:

- podstawowe informacje o pakiecie OpenFOAM
- dokładna analiza przykładu **cavity**

Część 2 – zakres:

- zmiana geometrii i rodzajów brzegów
- dodanie przeszkody cylindrycznej (bezpośrednio i za pomocą pliku STL)
- lokalne zagęszczenie siatki
- monitorowanie rezyduów, siły unoszenia i siły oporu
- monitorowanie parametrów w wybranym punkcie przepływu
- zmiana solwera (z icoFoam na pisoFoam)

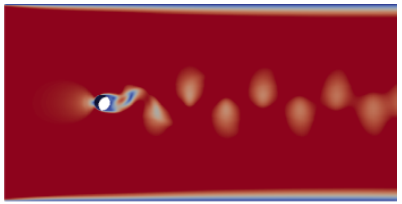

OpenFOAM

OpenFOAM (**Open** **F**ield **O**peration **A**nd **M**anipulation) – pakiet programów napisanych w języku C++, służący do tworzenia modeli numerycznych różnych zagadnień przepływowych, oparty na Metodzie Objętości Skończonych.

Cechy:

- bardzo popularny
- bezpłatny (licencja GPL)
- otwarty kod
- obliczenia równoległe na CPU
- oryginalnie tworzony dla systemów UNIX/Linux
- brak graficznego interfejsu (praca w konsoli)
- brak dobrej oficjalnej dokumentacji
- dużo dokumentacji tworzonej przez użytkowników

simFlow

HELYX®os

OpenFOAM

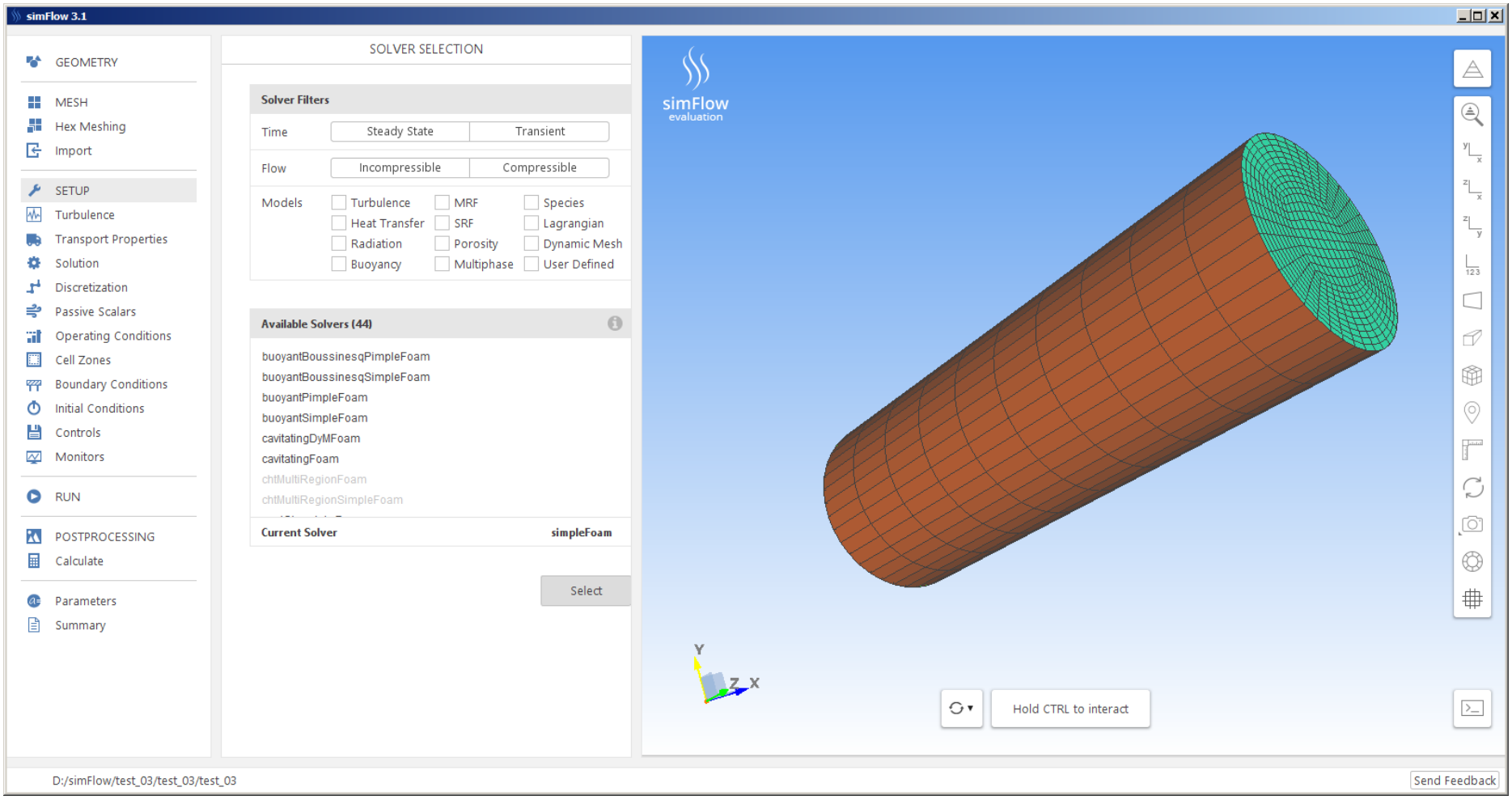

Nakładka graficzna simFlow – produkt komercyjny (Windows, UNIX/Linux).

OpenFOAM

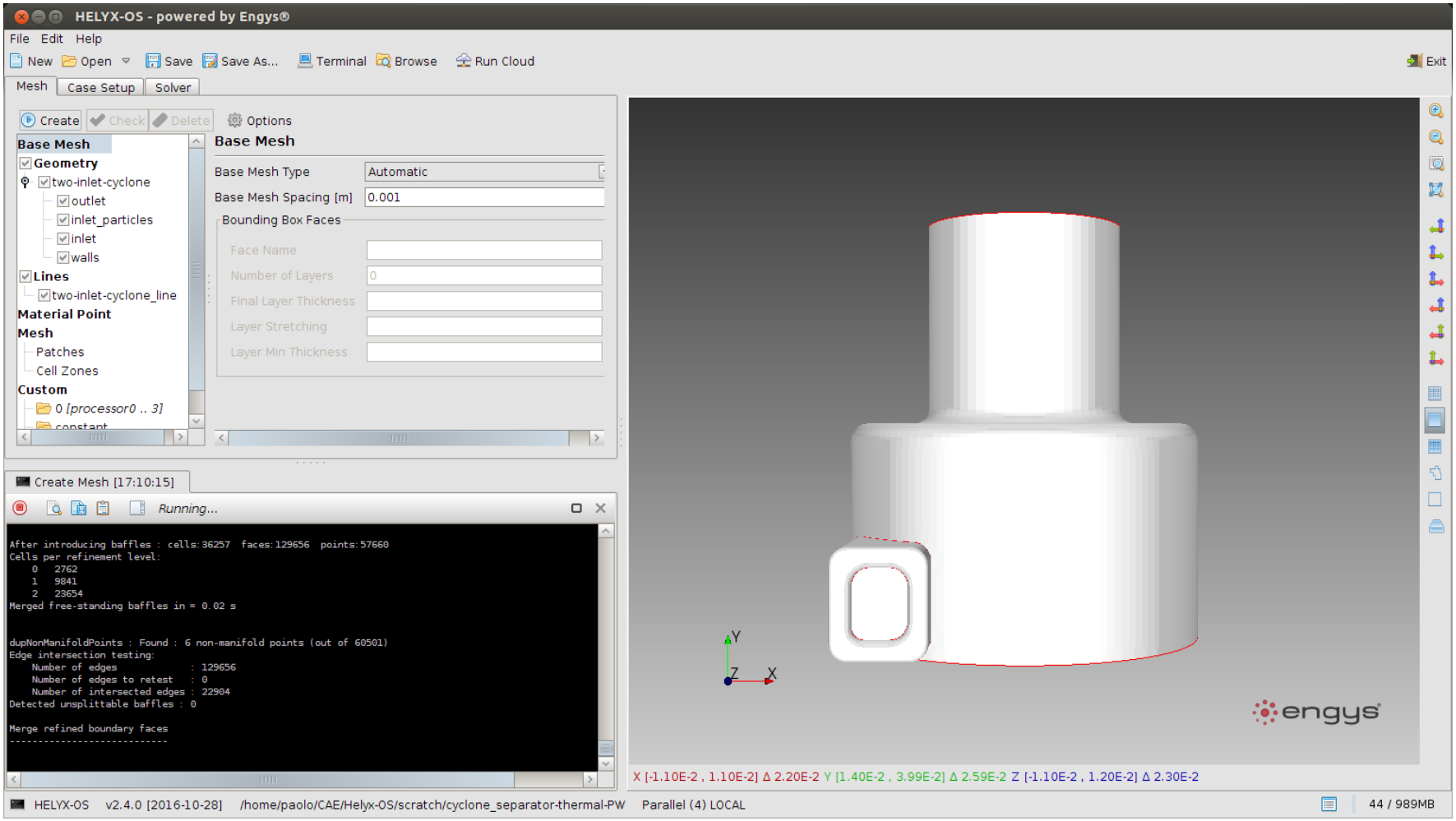

Nakładka graficzna HELYX-OS – na licencji GPL (UNIX/Linux).

OpenFOAM – narzędzia

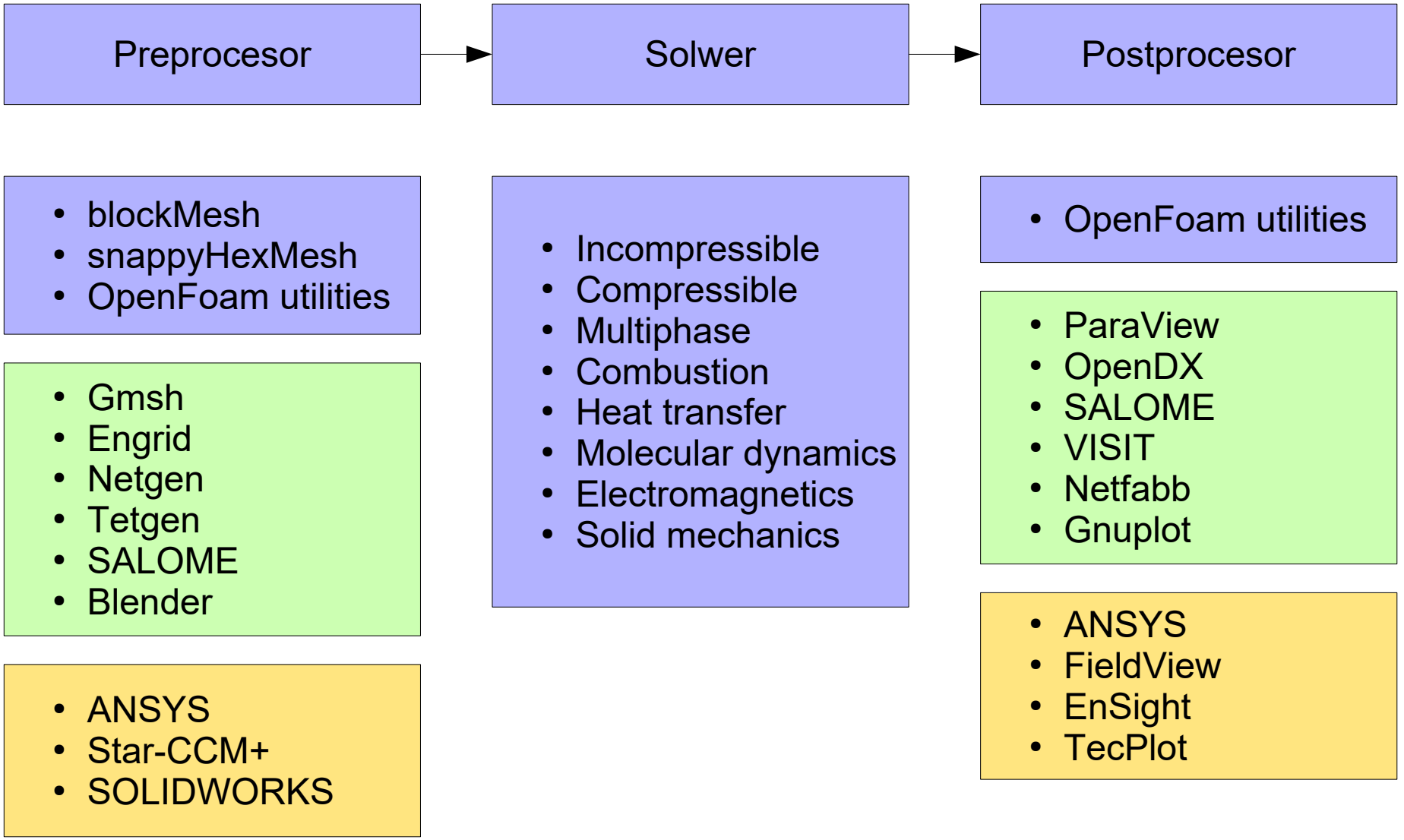

OpenFOAM – foldery pakietu

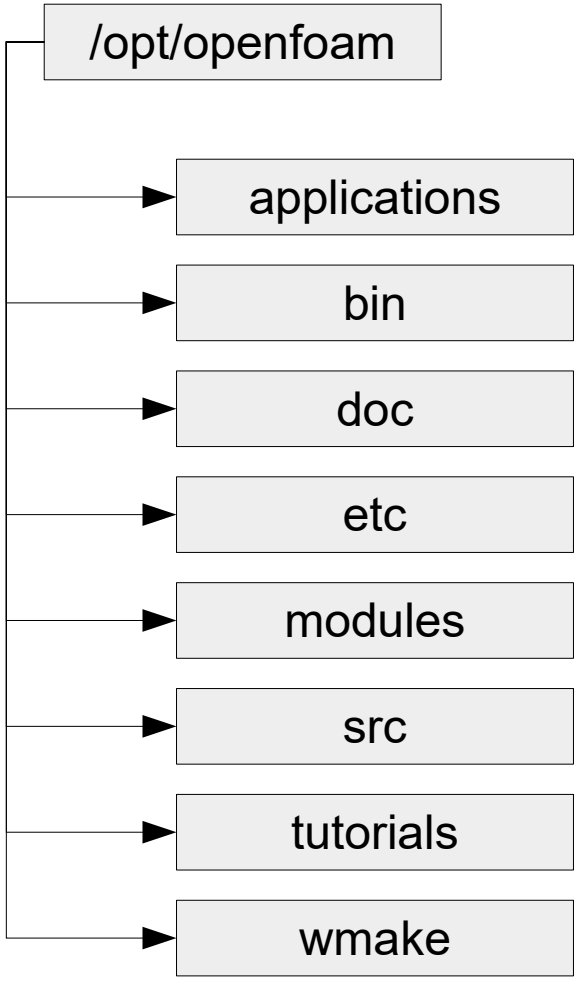

OpoenFOAM został stworzony dla systemów UNIX/Linux (choć można go również używać w systemach Windows).

Tu znajduje się dokumentacja w postaci plików PDF.

Tu znajduje się kilkadziesiąt pogrupowanych tematycznie przykładów.

W tym katalogu się nie pracuje – trzeba stworzyć katalog roboczy w folderze użytkownika.

OpenFOAM – solwery

Najprostsze solwery:

- laplacianFoam – równanie Laplace'a
- potentialFoam – przepływy potencjalne

Solwer użyty w przykładzie **cavity**.

Przepływy nieściśliwe:

- **icoFoam – niestacjonarne i nieściśliwe przepływy laminarne cieczy niutonowskich**
- pisoFoam – niestacjonarne i nieściśliwe przepływy laminarne lub turbulentne
- simpleFoam – stacjonarne i nieściśliwe przepływy laminarne lub turbulentne
- …

Przepływy ściśliwe:

- rhoCentralFoam – przepływy ściśliwe
- sonicFoam – przepływy niestacjonarne gazów, trans i supersoniczne, laminarne lub turbulentne
- …

OpenFOAM – solwery

Przepływy wielofazowe:

- interFoam – przepływy nieściśliwe i izotermiczne 2 niemieszających się płynów bazujące na metodzie Volume of Fluid
- interPhaseChangeFoam – przepływy nieściśliwe i izotermiczne 2 niemieszających się płynów, uwzględniające wymianę wielkości bilansowanych
- multiPhaseEulerFoam – przepływy ściśliwe z wymianą ciepła
- …

Inne:

- solidDisplacementFoam – niestacjonarne analizy ciał liniowo-elastycznych o małym odkształceniu
- mdFoam – analizy bazujace na dynamice molekularnej
- buoyantSimpleFoam – niestacjonarne, turbulentne przepływy płynów ściśliwych
- …

OpenFOAM – struktura katalogów

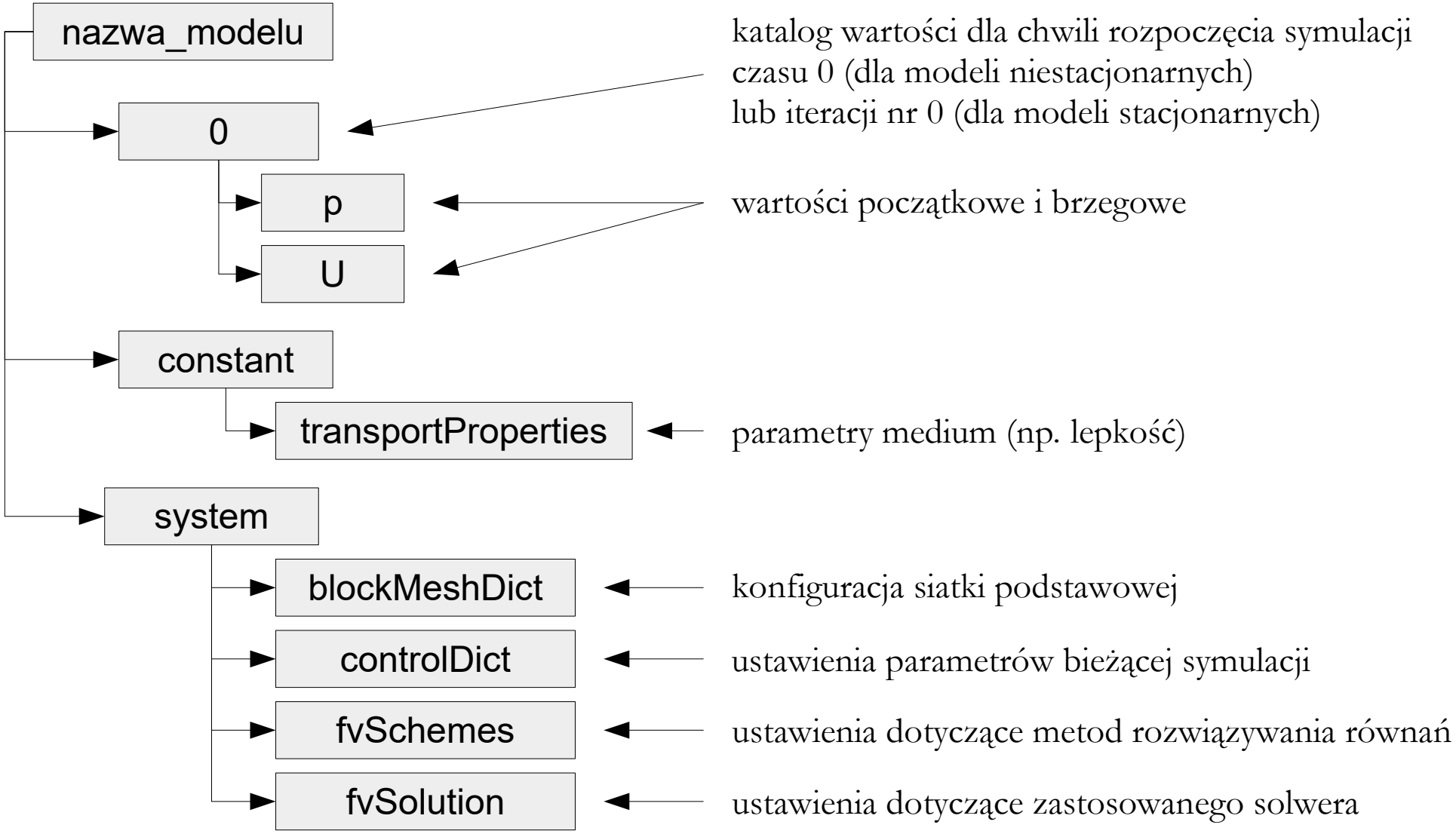

OpenFOAM – słowniki

Słownik (dictionary, tablica asocjacyjna) – nazwa dla powszechnie stosowanego w informatyce abstrakcyjnego typu danych, który przechowuje pary (unikatowy klucz, wartość) i umożliwia dostęp do wartości poprzez podanie klucza.

```
klucz: styczeń   wartość:  31
klucz: luty-1    wartość:  28
klucz: luty-2    wartość:  29
klucz: marzec    wartość:  31
```

Każdy model tworzony w OpenFOAM wymaga skonfigurowania odpowiedniego zestawu słowników. Zestaw ten może się różnic dla tego samego solwera w zależności od ustawień modelu (np. zastosowanego modelu turbulencji) lub wykorzystywanych narzędzi.

Cavity – zagadnienie

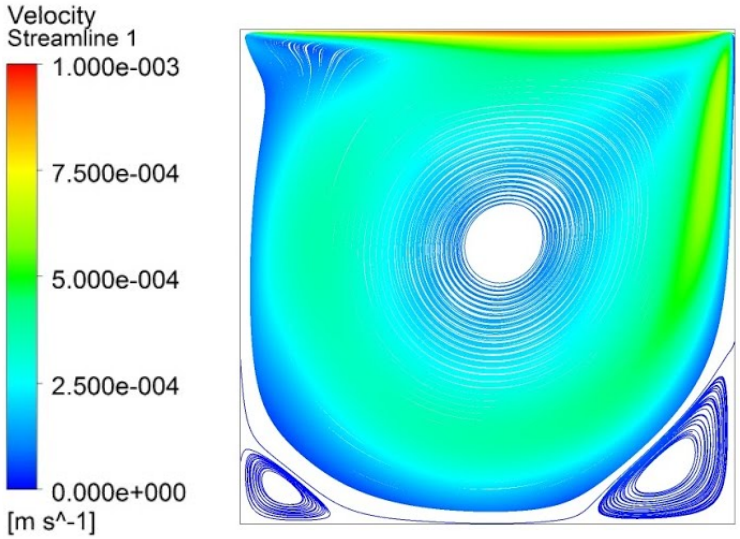

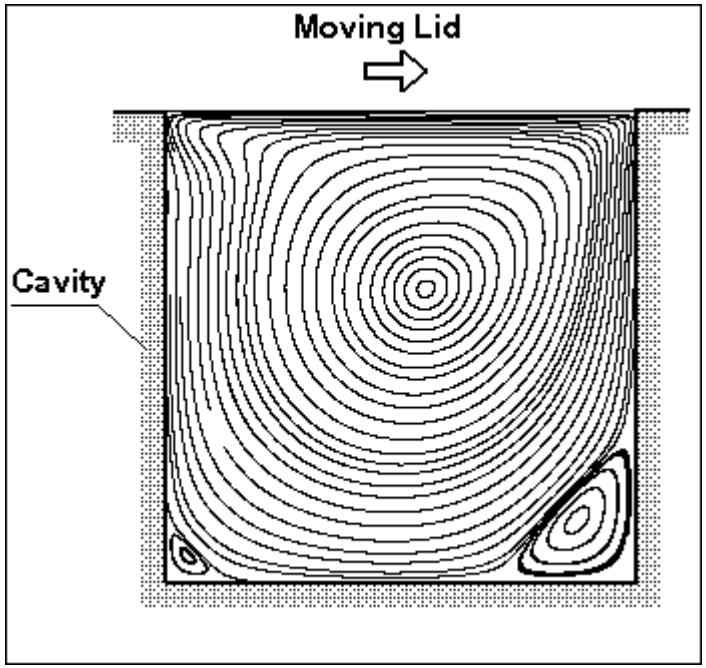

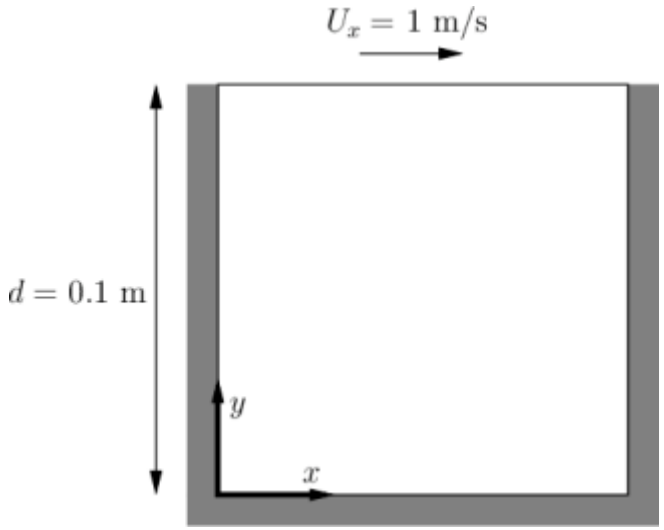

cavity – jeden z klasycznych przykładów referencyjnych mechaniki płynów

cavity – niestacjonarny, laminarny przepływ cieczy newtonowskiej we wnęce (solwer **icoFoam**)

Cavity – zagadnienie

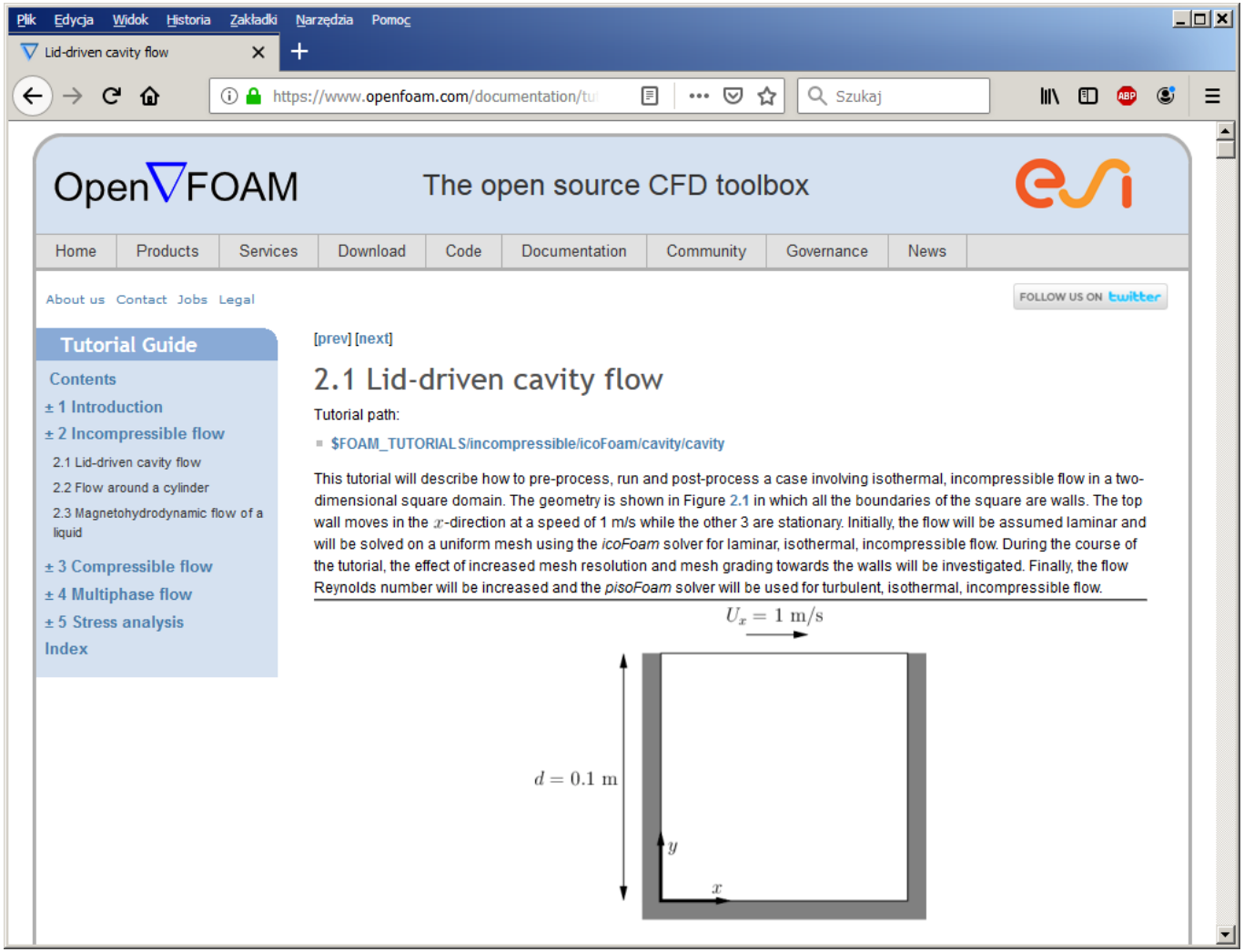

cavity – pierwszy przykład w oficjalnym tutorialu
(dostępnym na stronie projektu OpenFOAM bezpośrednio lub w dokumentacji PDF)

Cavity – geometria (blockMeshDict)

```
/*--------------------------------*- C++ -*----------------------------------*\
  =========                 |
  \\      /  F ield         | OpenFOAM: The Open Source CFD Toolbox
   \\    /   O peration     | Website:  https://openfoam.org
    \\  /    A nd           | Version:  dev
     \\/     M anipulation  |
\*---------------------------------------------------------------------------*/
FoamFile
{
    version     2.0;
    format      ascii;
    class       dictionary;
    object      blockMeshDict;
}
// * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * //

convertToMeters 0.1;

vertices
(
    (0 0 0)
    (1 0 0)
    (1 1 0)
    (0 1 0)
    (0 0 0.1)
    (1 0 0.1)
    (1 1 0.1)
    (0 1 0.1)
);
```

Nagłówek OpenFOAM
(na dalszych slajdach będzie pomijany).

Cavity – geometria (blockMeshDict)

```
/*--------------------------------*- C++ -*----------------------------------*\
  =========                 |
  \\      /  F ield         | OpenFOAM: The Open Source CFD Toolbox
   \\    /   O peration     | Website:  https://openfoam.org
    \\  /    A nd           | Version:  dev
     \\/     M anipulation  |
\*---------------------------------------------------------------------------*/
FoamFile
{
    version     2.0;
    format      ascii;
    class       dictionary;
    object      blockMeshDict;
}
// * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * //

convertToMeters 0.1;

vertices
(
    (0 0 0)
    (1 0 0)
    (1 1 0)
    (0 1 0)
    (0 0 0.1)
    (1 0 0.1)
    (1 1 0.1)
    (0 1 0.1)
);
```

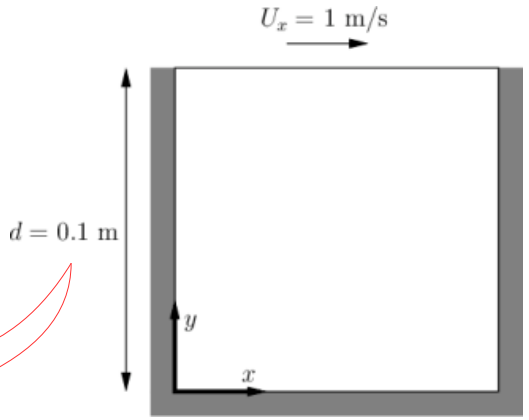

Współczynnik skali: w tym przypadku wartość X
jest zapisana w sekcji **verticles** w zakresie od 0 do 1 [m],
ale ponieważ współczynnik skali wynosi 0.1,
to wymiary siatki na kierunku X będą w zakresie od 0 do 0.1 [m].
Skalowanie dotyczy wszystkich kierunków przestrzeni.

Cavity – geometria (blockMeshDict)

```
vertices
(
    (0 0 0)
    (1 0 0)
    (1 1 0)
    (0 1 0)
    (0 0 0.1)
    (1 0 0.1)
    (1 1 0.1)
    (0 1 0.1)
);
```

zaczynamy od osi x

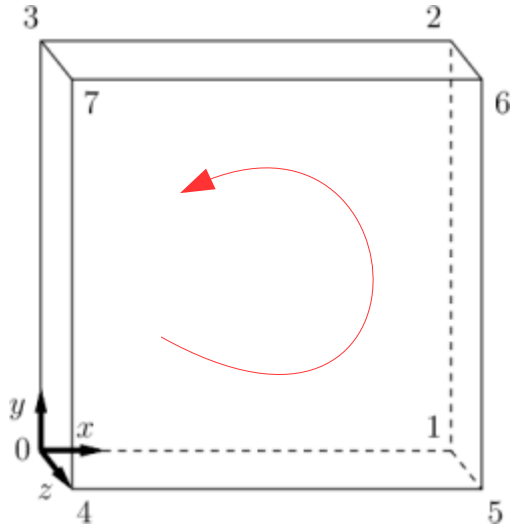


```
blocks
(
    hex (0 1 2 3 4 5 6 7) (20 20 1) simpleGrading (1 1 1)
);

edges
(
);
```

Definicja współrzędnych na kierunku X, Y oraz Z:
w tym przypadku chcemy uzyskać model 2D,
więc szerokość obszaru obliczeniowego (domeny)
jest mała w stosunku do pozostałych wymiarów.

Punkty numeruje się zaczynając od 0.

Cavity – geometria (blockMeshDict)

```
vertices
(
    (0 0 0)
    (1 0 0)
    (1 1 0)
    (0 1 0)
    (0 0 0.1)
    (1 0 0.1)
    (1 1 0.1)
    (0 1 0.1)
);

blocks
(
    hex (0 1 2 3 4 5 6 7) (20 20 1) simpleGrading (1 1 1)
);

edges
(
);
```

zaczynamy od osi x

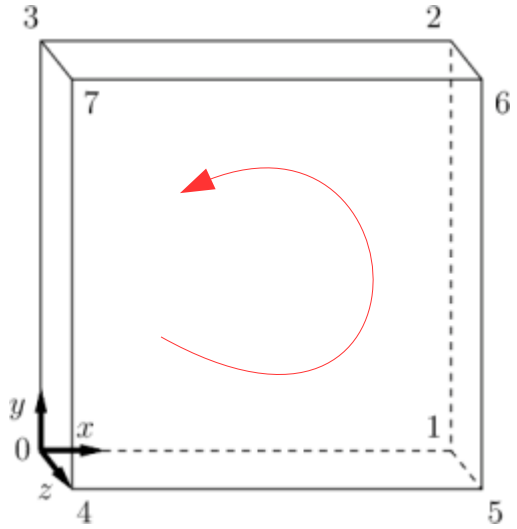

Tworzenie bloków 3D z punktów zdefiniowanych w sekcji **vertices**:
w tym przypadku jest to prostopadłościan (**hex**).

Kolejność numerów punktów tworzących blok jest ważna.

Liczba bloków może być dowolna
(ale trzeba później zdefiniować ich względne ułożenie).

Cavity – geometria (blockMeshDict)

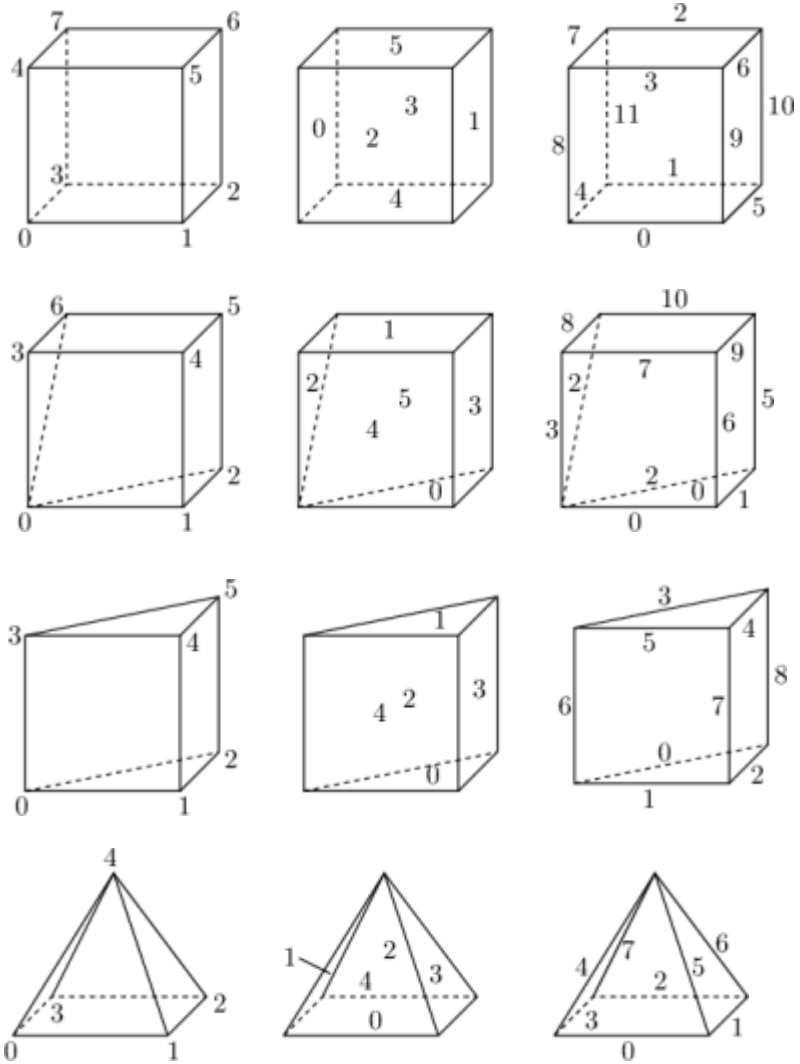

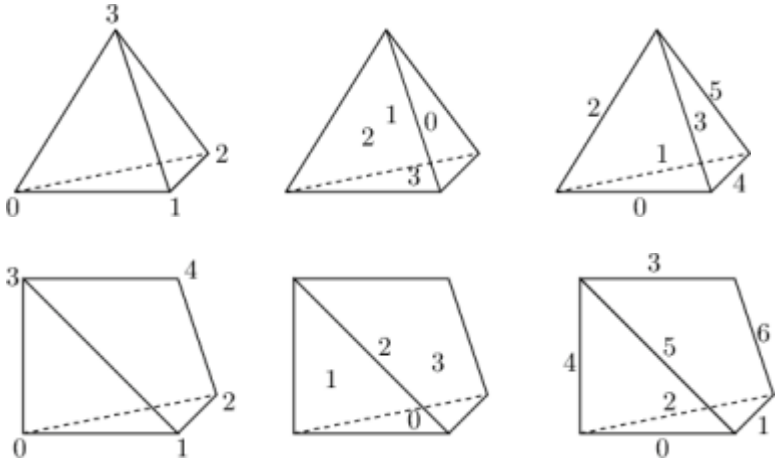

Typy bloków 3D:

hex – prostopadłościan;
wedge – prostopadłościan;
ze „zwiniętymi” wierzchołkami;
prism – pryzma;
pyr – piramida;
tet – czworościan;
tetWedge – czworościan
z „łamaną” krawędzią.

Cavity – geometria (blockMeshDict)

```
vertices
(
    (0 0 0)
    (1 0 0)
    (1 1 0)
    (0 1 0)
    (0 0 0.1)
    (1 0 0.1)
    (1 1 0.1)
    (0 1 0.1)
);


blocks
(
    hex (0 1 2 3 4 5 6 7) (20 20 1) simpleGrading (1 1 1)
);

edges
(
);
```

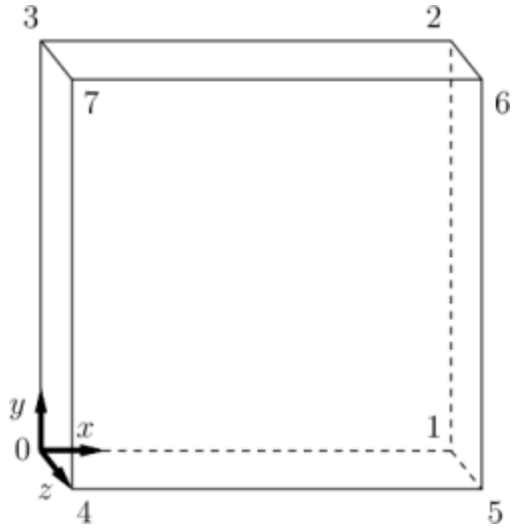

Definicja liczby komórek siatki na kierunkach X, Y oraz Z:
w tym przypadku symulacja ma być 2D, więc na kierunku Z jest tylko jedna komórka.

Zdefiniowana siatką jest tzw. siatką strukturalną.

Cavity – geometria (blockMeshDict)

```
vertices
(
    (0 0 0)
    (1 0 0)
    (1 1 0)
    (0 1 0)
    (0 0 0.1)
    (1 0 0.1)
    (1 1 0.1)
    (0 1 0.1)
);

blocks
(
    hex (0 1 2 3 4 5 6 7) (20 20 1) simpleGrading (1 1 1)
);

edges
(
);
```

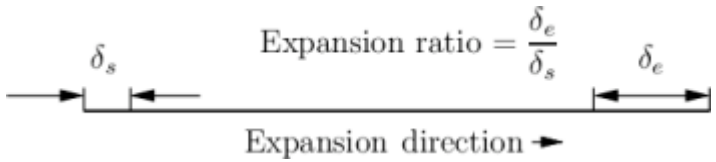

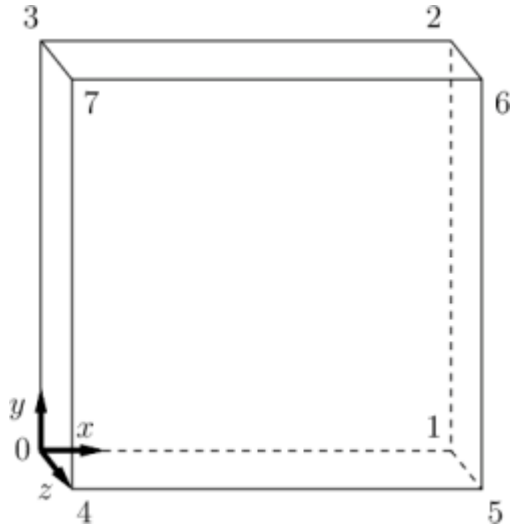

Definicja stopnia równomierności siatki: w tym przypadku wszystkie komórki na każdym kierunku będą miały taki sam rozmiar.

Liczby mogą być mniejsze od jedności (zagęszczanie w kierunku malejących wartości danej osi) lub większe od jedności (zagęszczanie w kierunku rosnących wartości danej osi).

Cavity – geometria (blockMeshDict)

```
vertices
(
    (0 0 0)
    (1 0 0)
    (1 1 0)
    (0 1 0)
    (0 0 0.1)
    (1 0 0.1)
    (1 1 0.1)
    (0 1 0.1)
);


blocks
(
    hex (0 1 2 3 4 5 6 7) (20 20 1) simpleGrading (1 1 1)
);

edges
(
);
```

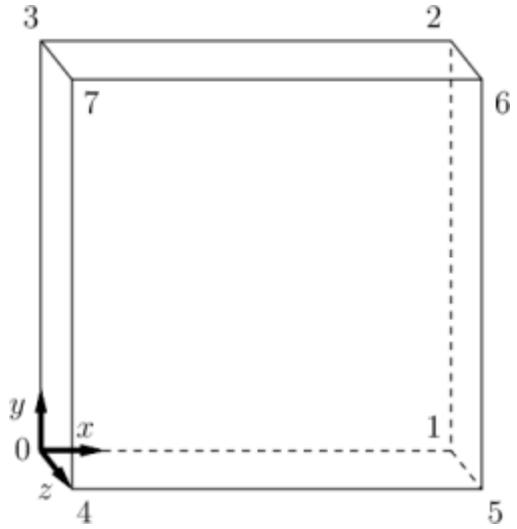

Sekcja umożliwiająca zdefiniowanie krawędzi innych niż prostoliniowe.
Dostępne opcje to: **arc**, **simpleSpline**, **polyLine**, **polySpline**, **line**.

Cavity – geometria (blockMeshDict)

```
boundary
(
    movingWall
    {
        type wall;
        faces
        (
            (3 7 6 2)
        );
    }
    fixedWalls
    {
        type wall;
        faces
        (
            (0 4 7 3)
            (2 6 5 1)
            (1 5 4 0)
        );
    }
    frontAndBack
    {
        type empty;
        faces
        (
            (0 3 2 1)
            (4 5 6 7)
        );
    }
);
```

Nazwy brzegów są bardzo ważne gdyż występują w innych słownikach!

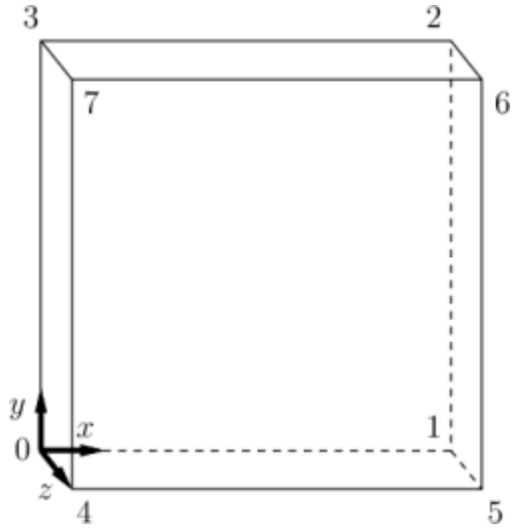

Definiowanie typów brzegów:

patch	– wlot lub wylot;
symmetryPlane	– płaszczyzna symetrii;
empty	– kierunek, dla którego nie rozwiązuje się równań;
wedge	– płaszczyzny ograniczające dla geometrii osiowo-symetrycznej;
cyclic	– płaszczyzna określająca warunek periodyczny
wall	– ściana;
processor	– powierzchnia podziału sieci dla obliczeń równoległych.

Cavity – geometria (blockMeshDict)

```
boundary
(
    movingWall
    {
        type wall;
        faces
        (
            (3 7 6 2)
        );
    }
    fixedWalls
    {
        type wall;
        faces
        (
            (0 4 7 3)
            (2 6 5 1)
            (1 5 4 0)
        );
    }
    frontAndBack
    {
        type empty;
        faces
        (
            (0 3 2 1)
            (4 5 6 7)
        );
    }
);
```

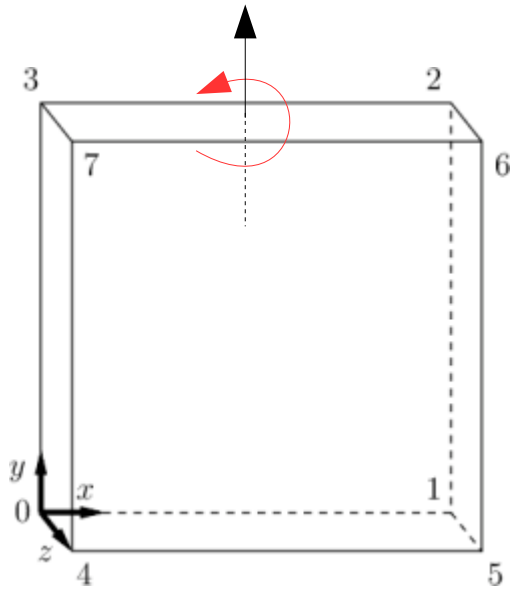

Kolejność węzłów tworzących poszczególne powierzchnie jest bardzo ważna: patrząc z wnętrza bloku na daną powierzchnię stosujemy regułę prawej ręki.

Cavity – geometria (blockMeshDict)

```
boundary
(
    movingWall
    {
        type wall;
        faces
        (
            (3 7 6 2)
        );
    }
    fixedWalls
    {
        type wall;
        faces
        (
            (0 4 7 3)
            (2 6 5 1)
            (1 5 4 0)
        );
    }
    frontAndBack
    {
        type empty;
        faces
        (
            (0 3 2 1)
            (4 5 6 7)
        );
    }
);
```

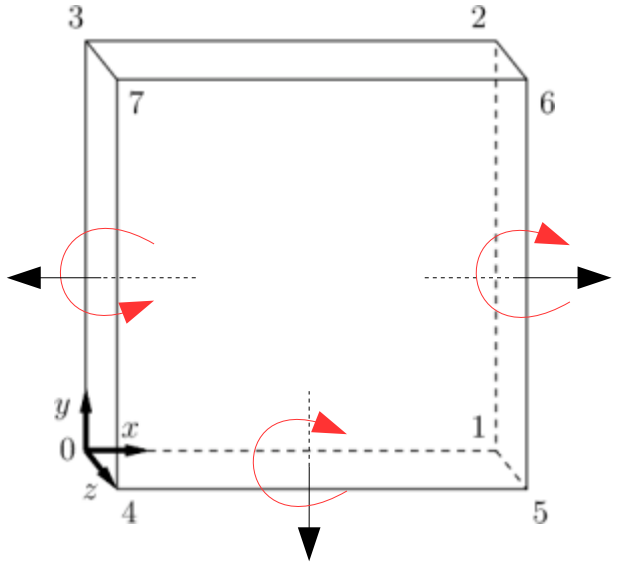

Kolejność węzłów tworzących poszczególne powierzchnie jest bardzo ważna: patrząc z wnętrza bloku na daną powierzchnię stosujemy regułę prawej ręki.

Cavity – geometria (blockMeshDict)

```
boundary
(
    movingWall
    {
        type wall;
        faces
        (
            (3 7 6 2)
        );
    }
    fixedWalls
    {
        type wall;
        faces
        (
            (0 4 7 3)
            (2 6 5 1)
            (1 5 4 0)
        );
    }
    frontAndBack
    {
        type empty;
        faces
        (
            (0 3 2 1)
            (4 5 6 7)
        );
    }
);
```

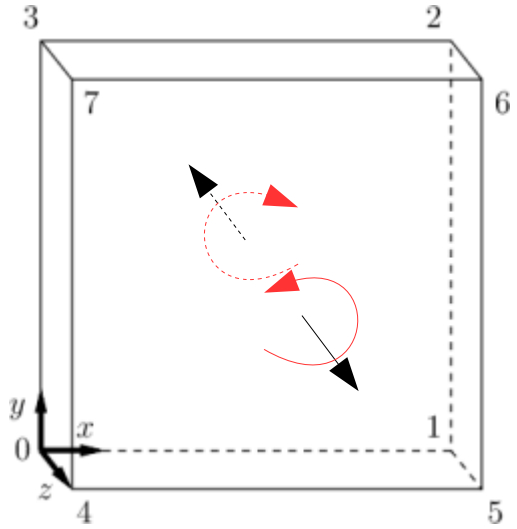

Typ **empty** oznacza, że dla danego kierunku
(muszą być zawsze dwie ściany typu **empty** leżące naprzeciw siebie)
nie będą rozwiązywane równania. W tym przypadku model 3D
staje się modelem dwuwymiarowym.

Można zadać dwie pary ścian typu **empty**,
aby uzyskać model jednowymiarowy.

Cavity – geometria (blockMeshDict)

```
mergePatchPairs
(
);
```

Definicja połączeń między blokami (muszą być co najmniej dwa). W analizowanym przypadku sekcja jest pusta bo zdefiniowano tylko jeden blok.

Możliwe opcje to:

face matching – stosuje się, gdy dwie sąsiadujące powierzchnie są utworzone z tych samych zestawów węzłów;

face merging – stosuje się w innych przypadkach niż powyższy.

Omówiliśmy w skrócie wszystkie sekcje.

Keyword	Description	Example/selection
`scale`	Scaling factor for the vertex coordinates	`0.001` scales to mm
`vertices`	List of vertex coordinates	`(0 0 0)`
`edges`	Used to describe `arc` or `spline` edges	`arc 1 4 (0.939 0.342 -0.5)`

`block`	Ordered list of vertex labels and mesh size	`hex (0 1 2 3 4 5 6 7)`
		`(10 10 1)`
		`simpleGrading (1.0 1.0 1.0)`

`patches`	List of patches	`symmetryPlane base` `( (0 1 2 3) )`
`mergePatchPairs`	List of patches to be merged	see section 4.3.2

Table 4.2: Keywords used in *blockMeshDict*.

Cavity – warunki początkowe i brzegowe (p)

```
dimensions      [0 2 -2 0 0 0 0];

internalField   uniform 0;

boundaryField
{
    movingWall
    {
        type            zeroGradient;
    }

    fixedWalls
    {
        type            zeroGradient;
    }

    frontAndBack
    {
        type            empty;
    }
}
```

Definicja jednostki wielkości opisanej w pliku. Poszczególne liczby oznaczają wykładniki następujących jednostek (tu wariant SI):

[kg m s K mol A Cd]

WAŻNE: w wielu solwerach OpenFOAM symbol **p** nie oznacza ciśnienia [Pa], ale ciśnienie podzielone przez gęstość!

W tym przypadku jednostką jest [m^2/s^2].

$$\frac{Pa}{\frac{kg}{m^3}} = \frac{N\,m^3}{m^2\,kg} = \frac{kg\,m\,m^3}{s^2\,m^2\,kg} = \frac{m^2}{s^2}$$

Nazwa pliku (w tym przypadku **p**) informuje, jakie pole skalarne lub wektorowe jest w nim opisane.

W przykładzie pominięto nagłówek pliku.

Cavity – warunki początkowe i brzegowe (p)

```
dimensions      [0 2 -2 0 0 0 0];

internalField   uniform 0;

boundaryField
{
    movingWall
    {
        type            zeroGradient;
    }

    fixedWalls
    {
        type            zeroGradient;
    }

    frontAndBack
    {
        type            empty;
    }
}
```

Określenie jaka ma być wartość danego pola we wnętrzu obszaru obliczeniowego.

Za pomocą dodatkowych narzędzi (**setFields**) można definiować różne wartości w różnych miejscach.

Pola mogą być jednorodne (uniform) lub niejednorodne (nonuniform). W drugim przypadku plik musi zawierać dodatkową tablicę wartości pola w każdej komórce sieci.

W tym przypadku wartość zero oznacza ciśnienie względem ciśnienia referencyjnego.

W solwerach nieściśliwych zasadniczo nie podaje się gęstości – jedynym parametrem materiałowym jest kinematyczny współczynnik lepkości.
Aby obliczyć rzeczywiste ciśnienie statyczne należy pomnożyć ciśnienie wyliczane przez solwer (p*) przez gęstość płynu określoną dla tej samej temperatury, co kinematyczny współczynnik lepkości.
Do wyniku należy dodać ciśnienie odniesienia, np. ciśnienie atmosferyczne.

$$p = p^* \cdot \rho + p_{ref}$$

$$p^* = \frac{p_{statyczne}}{\rho}$$

Cavity – warunki początkowe i brzegowe (p)

```
dimensions      [0 2 -2 0 0 0 0];

internalField   uniform 0;

boundaryField
{
    movingWall
    {
        type            zeroGradient;
    }

    fixedWalls
    {
        type            zeroGradient;
    }

    frontAndBack
    {
        type            empty;
    }
}
```

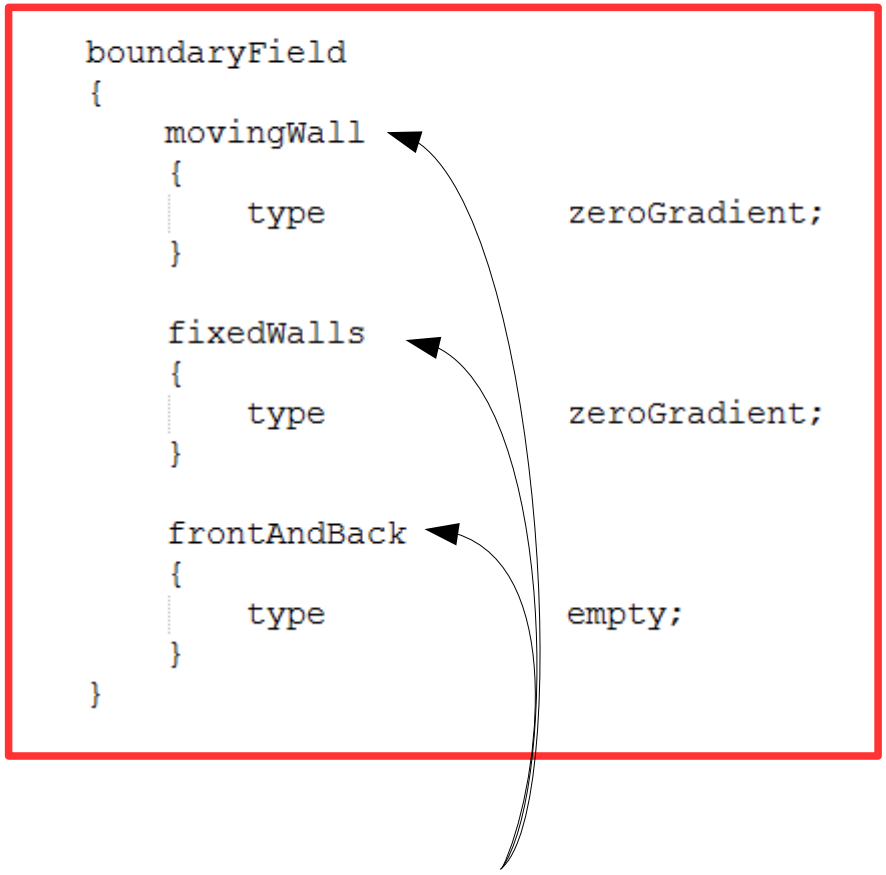

Definicja rodzajów warunków brzegowych.

W OpenFOAM istnieje około 70 rodzajów warunków brzegowych! Można je poznać czytając dokumentację i analizując oficjalne przykłady.

Warunek **zeroGradient** oznacza, że na brzegu nie może istnieć strumień danej wielkości (jest to warunek brzegowy von Neumanna).

Warunek **empty** oznacza, że na danym kierunku nie będą rozwiązywane równania.

Nazwy brzegów muszą być zgodne z nazwami zdefiniowanymi w słowniku **blockMeshDict**!

Cavity – warunki początkowe i brzegowe (U)

```
dimensions      [0 1 -1 0 0 0 0];

internalField   uniform (0 0 0);

boundaryField
{
    movingWall
    {
        type            fixedValue;
        value           uniform (1 0 0);
    }

    fixedWalls
    {
        type            noSlip;
    }

    frontAndBack
    {
        type            empty;
    }
}
```

Definicja jednostki wielkości opisanej w pliku. Poszczególne liczby oznaczają wykładniki następujących jednostek (tu wariant SI):

[kg m s K mol A Cd]

W tym przypadku jednostką jest [m/s].

Nazwa pliku (w tym przypadku **U**) informuje, jakie pole skalarne lub wektorowe jest w nim opisane.

W przykładzie pominięto nagłówek pliku.

Cavity – warunki początkowe i brzegowe (U)

```
dimensions      [0 1 -1 0 0 0 0];

internalField   uniform (0 0 0);

boundaryField
{
    movingWall
    {
        type            fixedValue;
        value           uniform (1 0 0);
    }

    fixedWalls
    {
        type            noSlip;
    }

    frontAndBack
    {
        type            empty;
    }
}
```

Określenie jaka ma być wartość danego pola we wnętrzu obszaru obliczeniowego.

Ponieważ w tym przypadku chodzi o pole wektorowe, należy podać trzy wartości, odpowiednio dla kierunku X, Y oraz Z.

Cavity – warunki początkowe i brzegowe (U)

```
dimensions      [0 1 -1 0 0 0 0];

internalField   uniform (0 0 0);

boundaryField
{
    movingWall
    {
        type            fixedValue;
        value           uniform (1 0 0);
    }

    fixedWalls
    {
        type            noSlip;
    }

    frontAndBack
    {
        type            empty;
    }
}
```

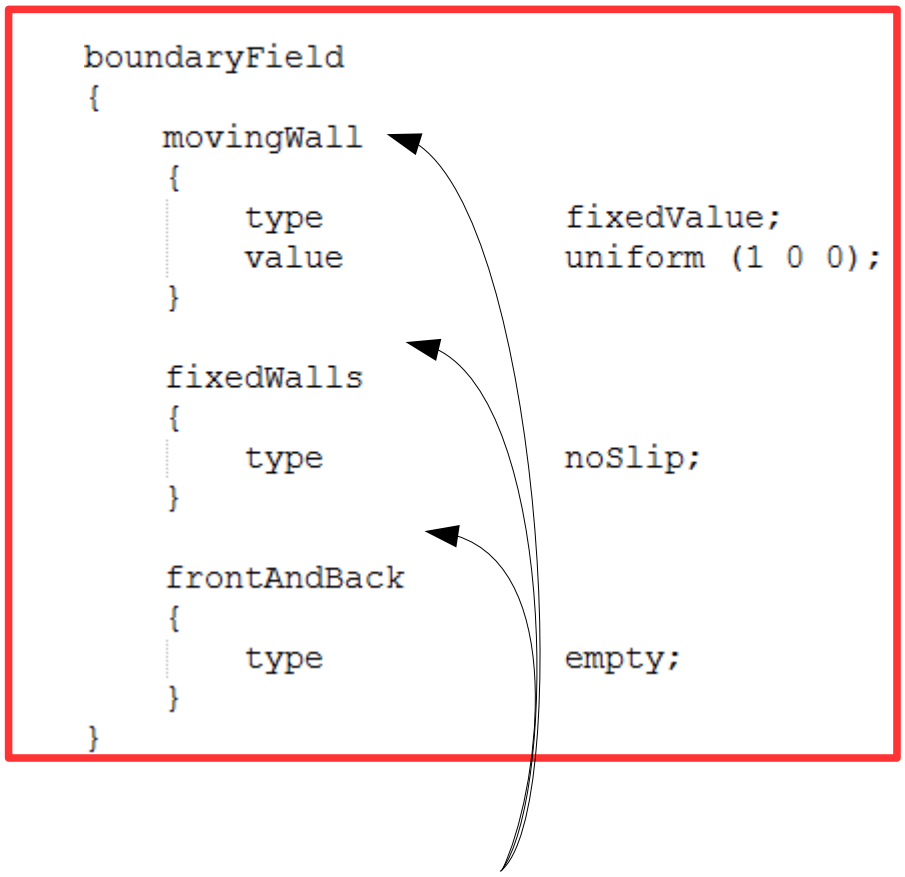

Nazwy brzegów muszą być zgodne z nazwami zdefiniowanymi w słowniku **blockMeshDict**!

Definicja rodzajów warunków brzegowych.

Warunek **fixedValue** oznacza niezmienną w czasie wartość liczbową. Wartość ta może być stała dla wszystkich komórek brzegu (uniform) lub zmienna (nonuniform). W tym przypadku składowa X wektora prędkości jest równa 1 [m/s] (pozostałe składowe są równe zeru).

Warunek **noSlip** oznacza, że na brzegu nie ma poślizgu.

Warunek **empty** oznacza, że na danym kierunku nie będą rozwiązywane równania.

Użyty w przykładzie solwer (**icoFoam**) wymaga zdefiniowania tylko dwóch pól (słowników w podkatalogu 0): ciśnienia (**p**) i prędkości (**U**).

Cavity – rodzaj medium (transportProperties)

```
/*--------------------------------*- C++ -*----------------------------------*\
  =========                 |
  \\      /  F ield         | OpenFOAM: The Open Source CFD Toolbox
   \\    /   O peration     | Website:  https://openfoam.org
    \\  /    A nd           | Version:  dev
     \\/     M anipulation  |
\*---------------------------------------------------------------------------*/
FoamFile
{
    version     2.0;
    format      ascii;
    class       dictionary;
    location    "constant";
    object      transportProperties;
}
// * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * * //

nu              [0 2 -1 0 0 0 0] 0.01;

// ************************************************************************* //
```

Użyty w przykładzie solwer (**icoFoam**) wymaga podania jedynie kinematycznego współczynnika lepkości modelowanego płynu [m^2/s]. Współczynnik ten definiuje się w słowniku **transportProperties** znajdującym się w katalogu **constant**.

Cavity – parametry symulacji (controlDict)

```
application     icoFoam;

startFrom       startTime;

startTime       0;

stopAt          endTime;

endTime         1.0;

deltaT          0.005;

writeControl    timeStep;

writeInterval   20;

purgeWrite      0;

writeFormat     ascii;

writePrecision  6;

writeCompression off;

timeFormat      general;

timePrecision   6;

runTimeModifiable true;
```

Nazwa użytego solwera. Nazwa ta jest używana podczas uruchamiania obliczeń z poziomu terminala systemu operacyjnego.

icoFoam – niestacjonarne i nieściśliwe przepływy laminarne cieczy niutonowskich.

UWAGA: słowo „solwer” może oznaczać dwie rzeczy:

- program, który się uruchamia aby przeprowadzić obliczenia (tu. **icoFoam**);
- metodę rozwiązywania układu równań liniowych.

Cavity – parametry symulacji (controlDict)

```
application     icoFoam;

startFrom       startTime;

startTime       0;

stopAt          endTime;

endTime         1.0;

deltaT          0.005;

writeControl    timeStep;

writeInterval   20;

purgeWrite      0;

writeFormat     ascii;

writePrecision  6;

writeCompression off;

timeFormat      general;

timePrecision   6;

runTimeModifiable true;
```

Informacja o czasie rozpoczęcia obliczeń (lub w przypadku solwerów stacjonarnych o numerze iteracji).

W tym przypadku wskazany jest konkretny czas równy 0. Oznacza to, że podczas uruchamiania obliczeń wartości niezbędnych pól skalarnych i wektorowych pobrane zostaną z podkatalogu o nazwie 0.

Możliwe opcje to:

firstTime – rozpoczęcie od najwcześniejszego możliwego czasu dostępnego w modelu;

startTime – rozpoczęcie od kroku wskazanego zmienną **startTime**;

latestTime – kontynuacja obliczeń.

Cavity – parametry symulacji (controlDict)

```
application     icoFoam;

startFrom       startTime;

startTime       0;

stopAt          endTime;

endTime         1.0;

deltaT          0.005;

writeControl    timeStep;

writeInterval   20;

purgeWrite      0;

writeFormat     ascii;

writePrecision  6;

writeCompression off;

timeFormat      general;

timePrecision   6;

runTimeModifiable true;
```

Informacja o czasie zakończenia obliczeń (lub w przypadku solwerów stacjonarnych o numerze iteracji).

W tym przypadku modelowana będzie 1 sekunda przepływu (**icoFoam** to solwer niestacjonarny, więc liczby wskazane jako **startTime** oraz **endTime** oznaczają czas).

Możliwe opcje to:

endTime – zakończenie po osiągnięciu czasu wskazanego zmienną **endTime**;

writeNow – zakończenie bieżącego kroku i zapisanie danych;

noWriteNow – zakończenie bieżącego kroku bez zapisu danych;

nextWrite – zakończenie symulacji po osiągnięciu najbliższego punktu zapisu danych, określonego zmienną **writeControl**.

Cavity – parametry symulacji (controlDict)

```
application     icoFoam;

startFrom       startTime;

startTime       0;

stopAt          endTime;

endTime         1.0;

deltaT          0.005;

writeControl    timeStep;

writeInterval   20;

purgeWrite      0;

writeFormat     ascii;

writePrecision  6;

writeCompression off;

timeFormat      general;

timePrecision   6;

runTimeModifiable true;
```

Krok czasowy symulacji.

Wartość kroku czasowego musi zapewniać spełnienie warunku CFL < 1.

Warunek Couranta–Friedrichsa–Lewy'ego (warunek CFL) – warunek zbieżności numerycznych metod rozwiązywania pewnych równań różniczkowych cząstkowych (zwłaszcza równań hiperbolicznych). Pojawia się przy analizie stabilności jawnych metod numerycznych dla zagadnień zależnych od czasu (lub równoważnych im):

$$CFL = v\frac{dt}{dx} < 1$$

v – prędkość
dt – krok czasowy
dx – minimalny krok przestrzenny

Wartość liczby CFL wyświetlana jest podczas obliczeń – jeżeli obliczenia przerwą się, to należy sprawdzić, czy warunek jest spełniony.

Cavity – parametry symulacji (controlDict)

```
application     icoFoam;

startFrom       startTime;

startTime       0;

stopAt          endTime;

endTime         1.0;

deltaT          0.005;

writeControl    timeStep;

writeInterval   20;

purgeWrite      0;

writeFormat     ascii;

writePrecision  6;

writeCompression off;

timeFormat      general;

timePrecision   6;

runTimeModifiable true;
```

Definicja częstotliwości zapisywania danych.

W tym przypadku użyto opcji **timeStep**, co oznacza, że dane będą zapisywane co 20 kroków czasowych. Liczbę kroków czasowych pomiędzy kolejnymi zapisami danych określa zmienna **writeInterval**.

Możliwe opcje to:

timeStep – zapis co n kroków czasowych;
runTime – zapis co n sekund;
adjustableRunTime – wariant dla obliczeń ze zmiennym krokiem czasowym;
cpuTime – zapis zależny od czasu procesora;
clockTime – zapis zależny od czasu rzeczywistego.

Cavity – parametry symulacji (controlDict)

```
application     icoFoam;
startFrom       startTime;
startTime       0;
stopAt          endTime;
endTime         1.0;
deltaT          0.005;
writeControl    timeStep;
writeInterval   20;
purgeWrite      0;
writeFormat     ascii;
writePrecision  6;
writeCompression off;
timeFormat      general;
timePrecision   6;
runTimeModifiable true;
```

Definicja maksymalnej liczby podkatalogów czasowych w modelu. Jeśli symulacja osiągnie zadeklarowaną liczbę katalogów, a obliczenia będzie przebiegać dalej, to w takim przypadku najstarsze katalogi będą na bieżąco kasowane. Wartość 0 oznacza, że nie ma ograniczenia, co do liczby katalogów.

$20 \cdot 0.005 = 0.1$

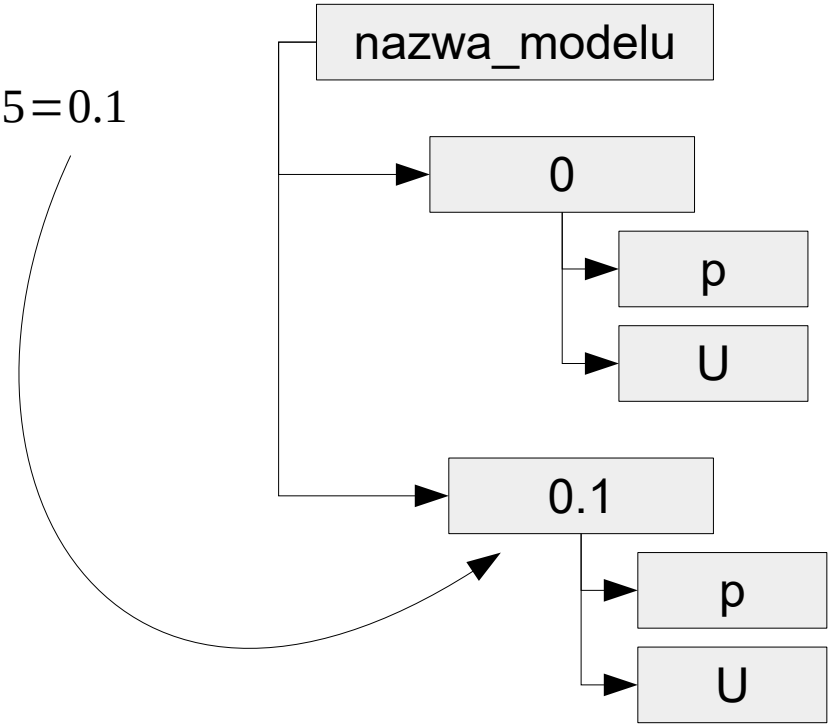

Cavity – parametry symulacji (controlDict)

```
application     icoFoam;

startFrom       startTime;

startTime       0;

stopAt          endTime;

endTime         1.0;

deltaT          0.005;

writeControl    timeStep;

writeInterval   20;

purgeWrite      0;

writeFormat     ascii;

writePrecision  6;

writeCompression off;

timeFormat      general;

timePrecision   6;

runTimeModifiable true;
```

Definicja rodzaju plików wynikowych. Możliwe opcje to **ascii** lub **binary**.

Definicja formatu zapisu wartości pól skalarnych i wektorowych – domyślnie jest 6 pozycji za znakiem separatora.

Definicja kompresji danych wynikowych. Możliwe opcje to: **uncompressed** oraz **compressed**. W drugim przypadku zastosowany będzie format gzip.

Definicja formatu zapisu czasu. Możliwe opcje to: **fixed** (postać zwykła), **scientific** (postać wykładnicza) oraz **general** (postać zwykła lub wykładnicza, w zależności od wartości).

Definicja formatu zapisu wartości czasu – domyślnie jest 6 pozycji za znakiem separatora.

Definicja, czy słowniki mają być zawsze wczytywane na początku każdego kroku czasowego. Możliwe opcje to **true** oraz **false**.

OpenFOAM – struktura katalogów

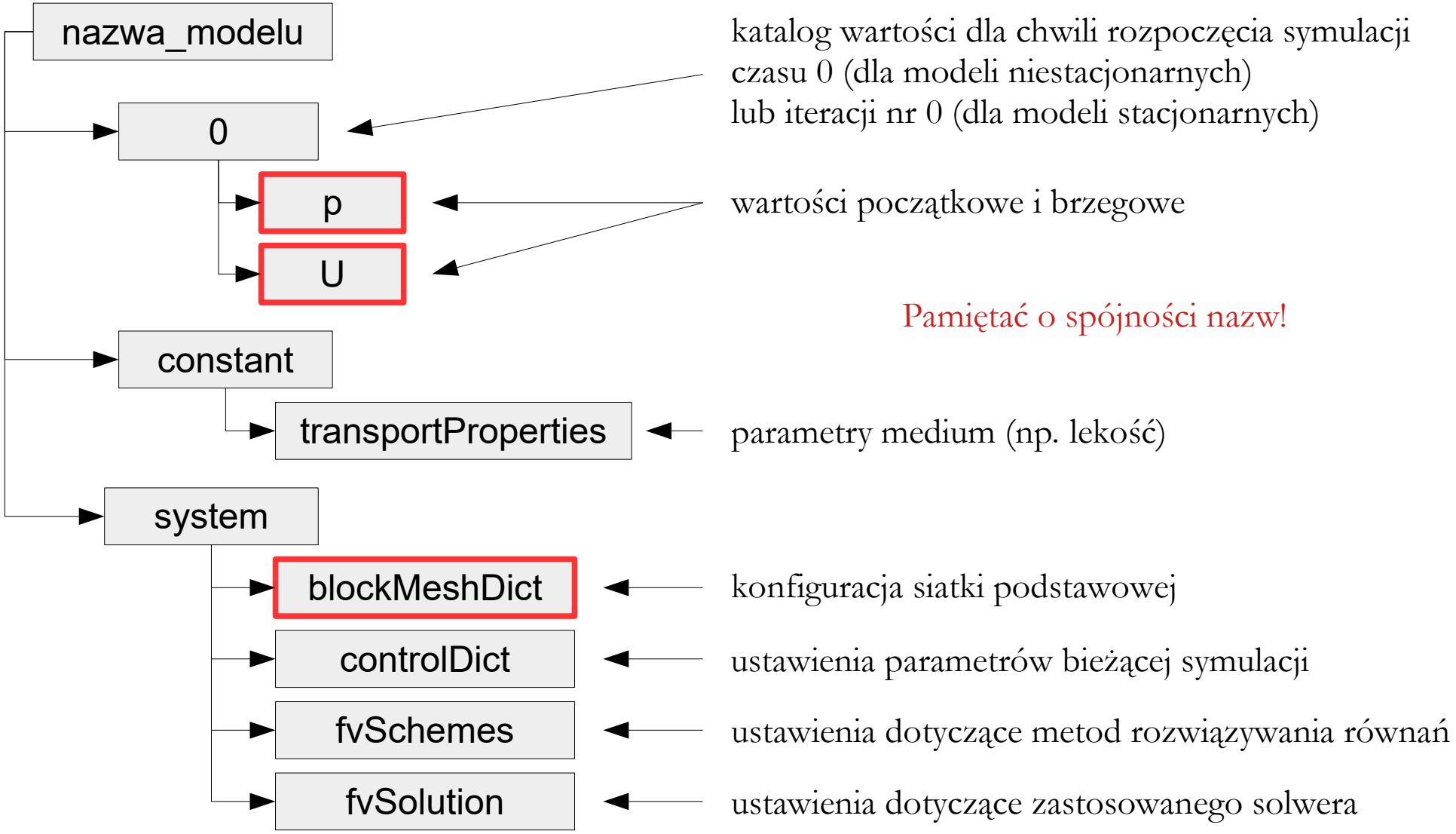

Cavity – schematy numeryczne (fvSchemes)

```
ddtSchemes
{
    default         Euler;
}

gradSchemes
{
    default         Gauss linear;
    grad(p)         Gauss linear;
}

divSchemes
{
    default         none;
    div(phi,U)      Gauss linear;
}

laplacianSchemes
{
    default         Gauss linear orthogonal;
}

interpolationSchemes
{
    default         linear;
}

snGradSchemes
{
    default         orthogonal;
}
```

Definicja schematów numerycznych odpowiedzialnych za rozwiązywanie poszczególnych członów równań. Ustawienia zależą od solwera użytego w danym przypadku.

ddtSchemes – pierwsze pochodne po czasie

gradSchemes – gradient ∇

divSchemes – dywergencja $\nabla\cdot$

laplacianSchemes – laplasjan ∇^2

interpolationSchemes – interpolacja wartości pola na granicy komórek

snGradSchemes – interpolacja wartości normalnej gradientu pola na granicy komórek

Cavity – schematy numeryczne (fvSchemes)

Centred schemes	
`linear`	Linear interpolation (central differencing)
`cubicCorrection`	Cubic scheme
`midPoint`	Linear interpolation with symmetric weighting
Upwinded convection schemes	
`upwind`	Upwind differencing
`linearUpwind`	Linear upwind differencing
`skewLinear`	Linear with skewness correction
`filteredLinear2`	Linear with filtering for high-frequency ringing
TVD schemes	
`limitedLinear`	limited linear differencing
`vanLeer`	van Leer limiter
`MUSCL`	MUSCL limiter
`limitedCubic`	Cubic limiter
NVD schemes	
`SFCD`	Self-filtered central differencing
`Gamma` ψ	Gamma differencing

interpolationSchemes – schematy służące do obliczania wartości pola na granicy dwóch sąsiednich komórek na podstawie wartości tego pola w ich wnętrzach.

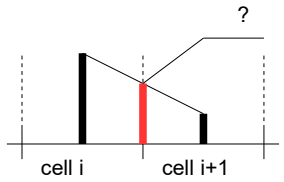

Schematy odnoszące się do zjawisk konwekcyjnych wymagają podania pola, względem którego odbywa się interpolacja. Najczęściej jest to **phi**, czyli strumień prędkości.

Cavity – schematy numeryczne (fvSchemes)

Scheme	Description
`corrected`	Explicit non-orthogonal correction
`uncorrected`	No non-orthogonal correction
`limited` ψ	Limited non-orthogonal correction
`bounded`	Bounded correction for positive scalars
`fourth`	Fourth order

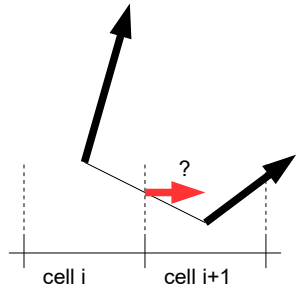

snGradSchemes – schematy służące do obliczania gradientu pola (w kierunku normalnym do powierzchni) na granicy dwóch sąsiednich komórek na podstawie wartości gradientu tego pola w ich wnętrzach.

Cavity – schematy numeryczne (fvSchemes)

Discretisation scheme	Description
`Gauss <interpolationScheme>`	Second order, Gaussian integration
`leastSquares`	Second order, least squares
`fourth`	Fourth order, least squares
`cellLimited <gradScheme>`	Cell limited version of one of the above schemes
`faceLimited <gradScheme>`	Face limited version of one of the above schemes

gradSchemes – schematy dyskretyzacji członów gradientowych.

Najczęściej najlepszym wyborem jest schemat „Gauss linear”, np.:

grad(p) Gauss linear; $\nabla(p)$

Cavity – schematy numeryczne (fvSchemes)

Scheme	Numerical behaviour
`linear`	Second order, unbounded
`skewLinear`	Second order, (more) unbounded, skewness correction
`cubicCorrected`	Fourth order, unbounded
`upwind`	First order, bounded
`linearUpwind`	First/second order, bounded
`QUICK`	First/second order, bounded
TVD schemes	First/second order, bounded
`SFCD`	Second order, bounded
NVD schemes	First/second order, bounded

divSchemes – schematy dyskretyzacji członów zawierających operator dywergencji.

W przypadku dywergencji stosuje się schemat Gaussa ze wskazaniem metody interpolacji (dostępne opcje w tabeli powyżej), np.

div(phi,U) Gauss upwind; $\nabla\cdot(\rho U U)$ $\phi=\rho U$

Cavity – schematy numeryczne (fvSchemes)

Scheme	Numerical behaviour
`corrected`	Unbounded, second order, conservative
`uncorrected`	Bounded, first order, non-conservative
`limited` ψ	Blend of `corrected` and `uncorrected`
`bounded`	First order for bounded scalars
`fourth`	Unbounded, fourth order, conservative

laplacianSchemes – schematy dyskretyzacji członów zawierających operator Laplace'a.

W przypadku operatora Laplace'a stosuje się schemat Gaussa ze wskazaniem metody interpolacji oraz metody obliczania gradientu normalnego na granicy komórek (dostępne opcje w tabeli powyżej), np.:

laplacian(nu,U) Gauss linear corrected; $\nabla \cdot (\nu \nabla U)$

Cavity – schematy numeryczne (fvSchemes)

Scheme	Description
`Euler`	First order, bounded, implicit
`localEuler`	Local-time step, first order, bounded, implicit
`CrankNicholson` ψ	Second order, bounded, implicit
`backward`	Second order, implicit
`steadyState`	Does not solve for time derivatives

timeSchemes – schematy dyskretyzacji pierwszych pochodnych po czasie ($\partial/\partial t$).

Współczynnik ψ oznacza wagę między schematem Cranka-Nicholsona ($\psi=1$)
a schematem Eulera ($\psi=0$).

Jeżeli schemat CrankNicholson jest niestabilny,
to należy zmniejszać wartość współczynnika wagowego.

Drugie pochodne po czasie mogą być definiowane w słowniku d2dt2Schemes,
ale wówczas i tak dostępny jest jedynie schemat Eulera.

Cavity – parametry solwera (fvSolution)

```
solvers
{
    p
    {
        solver          PCG;
        preconditioner  DIC;
        tolerance       1e-06;
        relTol          0.05;
    }

    pFinal
    {
        $p;
        relTol          0;
    }

    U
    {
        solver          smoothSolver;
        smoother        symGaussSeidel;
        tolerance       1e-05;
        relTol          0;
    }
}

PISO
{
    nCorrectors     2;
    nNonOrthogonalCorrectors 0;
    pRefCell        0;
    pRefValue       0;
}
```

Szczegóły dotyczące solwerów rozwiązujących układy równań liniowych (tu słowo „solwer” nie oznacza nazwy programu, jak było wcześniej): $A x = B$.

Możliwe opcje to:

PCG – wstępnie kondycjonowany (bi-) sprzężony gradient dla macierzy symetrycznych;

PbiCG – wstępnie kondycjonowany (bi-) sprzężony gradient dla macierzy symetrycznych;

PbiCGStab – wstępnie kondycjonowany stabilizowany (bi-) sprzężony gradient dla dowolnych macierzy (zalecany zamiast PCG/PbiCG);

smoothSolver – metoda wygładzania funkcji;

GAMG – uogólniona wialosiatkowa metoda geometryczno-algebraiczna;

diagonal – solwer diagonalny dla metod jawnych.

Cavity – parametry solwera (fvSolution)

```
solvers
{
    p
    {
        solver          PCG;
        preconditioner  DIC;
        tolerance       1e-06;
        relTol          0.05;
    }

    pFinal
    {
        $p;
        relTol          0;
    }

    U
    {
        solver          smoothSolver;
        smoother        symGaussSeidel;
        tolerance       1e-05;
        relTol          0;
    }
}

PISO
{
    nCorrectors     2;
    nNonOrthogonalCorrectors 0;
    pRefCell        0;
    pRefValue       0;
}
```

Wskazanie metody wstępnego kondycjonowania macierzy współczynników rozwiązywanego układu równań.

Możliwe opcje to:

DIC – niepełny algorytm Choleskiego (dla macierzy symetrycznych);

FDIC – przyspieszony niepełny algorytm Choleskiego (DIC z buforowaniem) (dla macierzy symetrycznych);

DILU – diagonalna niepełna metoda LU (dla macierzy niesymetrycznych);

GAMG – uogólniona wialosiatkowa metoda geometryczno-algebraiczna;

diagonal – solwer diagonalny dla metod jawnych

none – bez wstępnego kondycjonowania.

Cavity – parametry solwera (fvSolution)

```
solvers
{
    p
    {
        solver          PCG;
        preconditioner  DIC;
        tolerance       1e-06;
        relTol          0.05;
    }

    pFinal
    {
        $p;
        relTol          0;
    }

    U
    {
        solver          smoothSolver;
        smoother        symGaussSeidel;
        tolerance       1e-05;
        relTol          0;
    }
}

PISO
{
    nCorrectors     2;
    nNonOrthogonalCorrectors 0;
    pRefCell        0;
    pRefValue       0;
}
```

Definicja metody wygładzania funkcji.

Możliwe opcje to:

GaussSeidel – metoda Gaussa-Seidela;
DIC – niepełny algorytm Choleskiego (dla macierzy symetrycznych);
DICGaussSeidel – połączenie niepełnego algorytmu Choleskiego z metodą Gaussa-Seidela.

Cavity – parametry solwera (fvSolution)

```
solvers
{
    p
    {
        solver          PCG;
        preconditioner  DIC;
        tolerance       1e-06;
        relTol          0.05;
    }

    pFinal
    {
        $p;
        relTol          0;
    }

    U
    {
        solver          smoothSolver;
        smoother        symGaussSeidel;
        tolerance       1e-05;
        relTol          0;
    }
}

PISO
{
    nCorrectors     2;
    nNonOrthogonalCorrectors 0;
    pRefCell        0;
    pRefValue       0;
}
```

Parametry zbieżności procesu iteracyjnego.

Obliczenia zostaną zakończone, jeśli będzie spełniony jeden z trzech warunków:

- reszta spadnie poniżej kryterium zbieżności zdefiniowanego zmienną **tolerance** (parametr określa poziom dokładności wyniku);
- stosunek bieżącej wartości reszty i reszty początkowej spadnie poniżej wartość zdefiniowaną zmienną **relTol** (parametr określa względną poprawę rozwiązania obecnego w stosunku do rozwiązania początkowego). Jeśli wartość zmiennej **relTol** wynosi 0, to obowiązuje warunek pierwszy, czyli kryterium zbieżności;
- liczba iteracji osiągnie wartość określoną w zmiennej **maxIter** (tu nie występuje, bo **icoFoam** to solwer niestacjonarny).

Cavity – parametry solwera (fvSolution)

```
solvers
{
    p
    {
        solver          PCG;
        preconditioner  DIC;
        tolerance       1e-06;
        relTol          0.05;
    }

    pFinal
    {
        $p;
        relTol          0;
    }

    U
    {
        solver          smoothSolver;
        smoother        symGaussSeidel;
        tolerance       1e-05;
        relTol          0;
    }
}

PISO
{
    nCorrectors     2;
    nNonOrthogonalCorrectors 0;
    pRefCell        0;
    pRefValue       0;
}
```

Ustawienia dotyczące ostatniej iteracji, w której wyliczane jest pole ciśnień (liczbę dodatkowych przebiegów pętli, służących do poprawienia wartości ciśnień zdefiniowane są w zmiennej **nCorrectors** w sekcji PISO). Ustawienia są takie same jak dla ciśnienia (słownik **p**), ale inna jest wartość parametru **relTol**.

Cavity – parametry solwera (fvSolution)

```
solvers
{
    p
    {
        solver          PCG;
        preconditioner  DIC;
        tolerance       1e-06;
        relTol          0.05;
    }

    pFinal
    {
        $p;
        relTol          0;
    }

    U
    {
        solver          smoothSolver;
        smoother        symGaussSeidel;
        tolerance       1e-05;
        relTol          0;
    }
}
```

```
PISO
{
    nCorrectors     2;
    nNonOrthogonalCorrectors 0;
    pRefCell        0;
    pRefValue       0;
}
```

Ustawienia dotyczące metody PISO:

nCorrectors – liczba korekt pola ciśnień (minimalnie 2, maksymalnie 4);

nonOrthogonalcorrectors – dodatkowa korekta uwzględniająca nieortogonalność siatki (maksymalnie 20);

pRefCell – numer komórki, w której zadana ma być referencyjna wartość ciśnienia;

pRefValue – referencyjna wartość ciśnienia.

W solwerach nieściśliwych wyliczane jest ciśnienie względne (a właściwie ciśnienie podzielone przez gęstość!).

Wartość referencyjna używana jest tylko wówczas, gdy na danym brzegu nie zdefiniowano konkretnej wartości ciśnienia (nie zdefiniowano **fixedValue**).

Cavity – parametry solwera (fvSolution)

```
solvers
{
    p
    {
        solver          PCG;
        preconditioner  DIC;
        tolerance       1e-06;
        relTol          0.05;
    }

    pFinal
    {
        $p;
        relTol          0;
    }

    U
    {
        solver          smoothSolver;
        smoother        symGaussSeidel;
        tolerance       1e-05;
        relTol          0;
    }
}

PISO
{
    nCorrectors     2;
    nNonOrthogonalCorrectors 0;
    pRefCell        0;
    pRefValue       0;
}
```

Szczegóły dotyczące zastosowanego solwera podejrzeć można w plikach źródłowych. W przypadku solwera **icoFoam** jest to plik „**icoFoam.C**” (wraz z plikiem nagłówkowym „**createFields.H**”), znajdujący się w podkatalogu **/applications/solvers/incompressible/pisoFoam**.

```
fvVectorMatrix UEqn
(
    fvm::ddt(U)
  + fvm::div(phi, U)
  - fvm::laplacian(nu, U)
);
```

Układ równań rozwiązywany przez solwer PISO.

Cavity – uruchomienie przykładu

Uruchomienie przykładu:

- skopiuj katalog **cavity** z podkatalogu **tutorials** (OpenFOAM instaluje się standardowo w katalogu **/opt/openfoam**) do katalogu roboczego (który należy wcześniej stworzyć, zgodnie z instrukcjami dostępnymi w Internecie, np. na stronie podanej na dole slajdu)
- otwórz terminal (np. używając prawego klawisza myszy)
- przejdź do katalogu roboczego: **cd $FOAM_RUN**
- przejdź do katalogu przykładu: **cd cavity**
- wygeneruj siatkę: **blockMesh**
- uruchom program obliczeniowy: **icoFoam**
- po zakończeniu obliczeń uruchom program ParaView: **paraFoam**
- wykonaj wizualizację wyników

Opis instalacji i konfiguracji: https://openfoam.org/download/6-ubuntu/

Cavity – uruchomienie przykładu

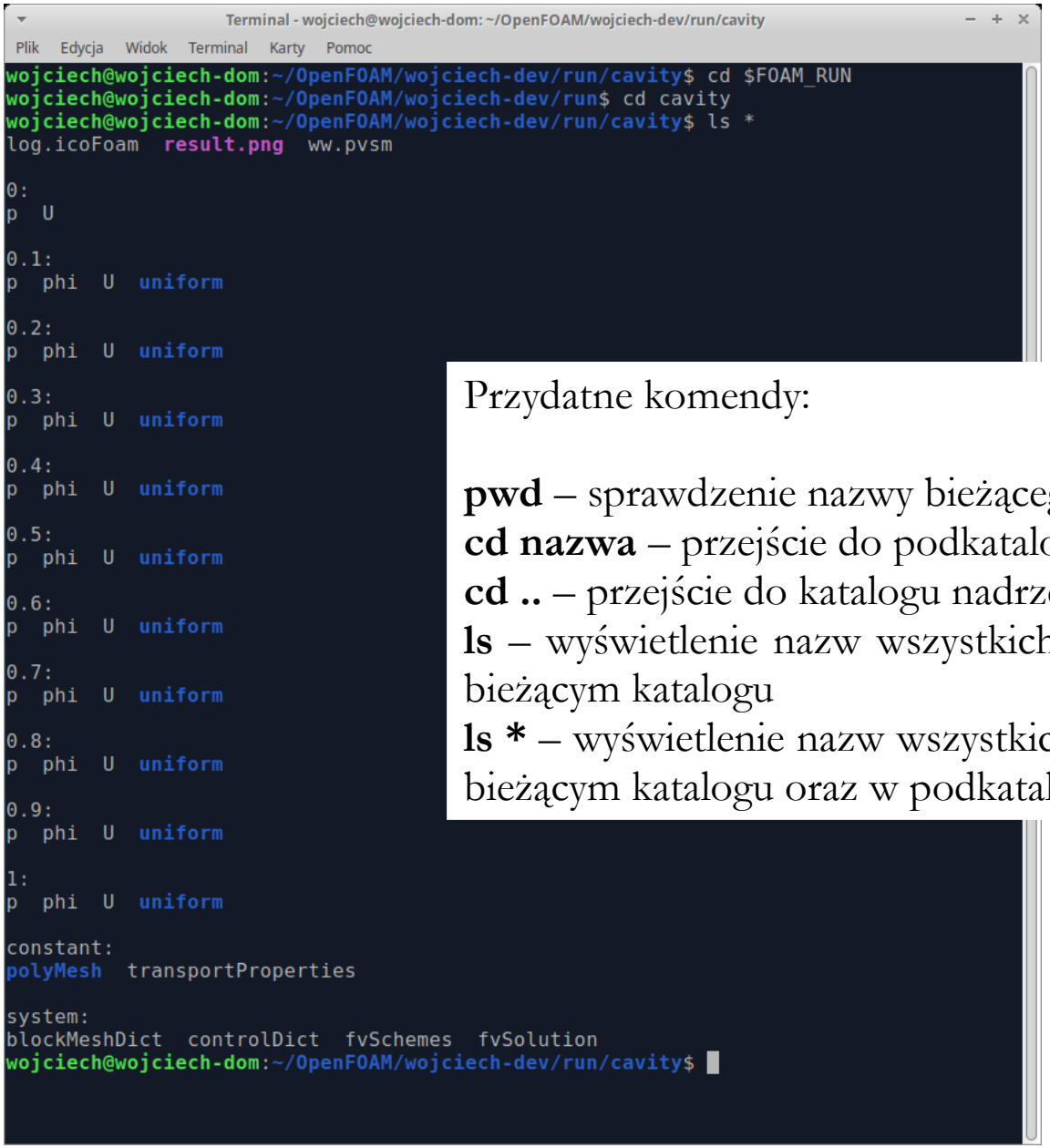

Terminal systemu xUbuntu

Przydatne komendy:

pwd – sprawdzenie nazwy bieżącego katalogu
cd nazwa – przejście do podkatalogu o wskazanej nazwie
cd .. – przejście do katalogu nadrzędnego
ls – wyświetlenie nazw wszystkich plików i katalogów znajdujących się w bieżącym katalogu
ls * – wyświetlenie nazw wszystkich plików i katalogów znajdujących się w bieżącym katalogu oraz w podkatalogach

Cavity – wyniki symulacji

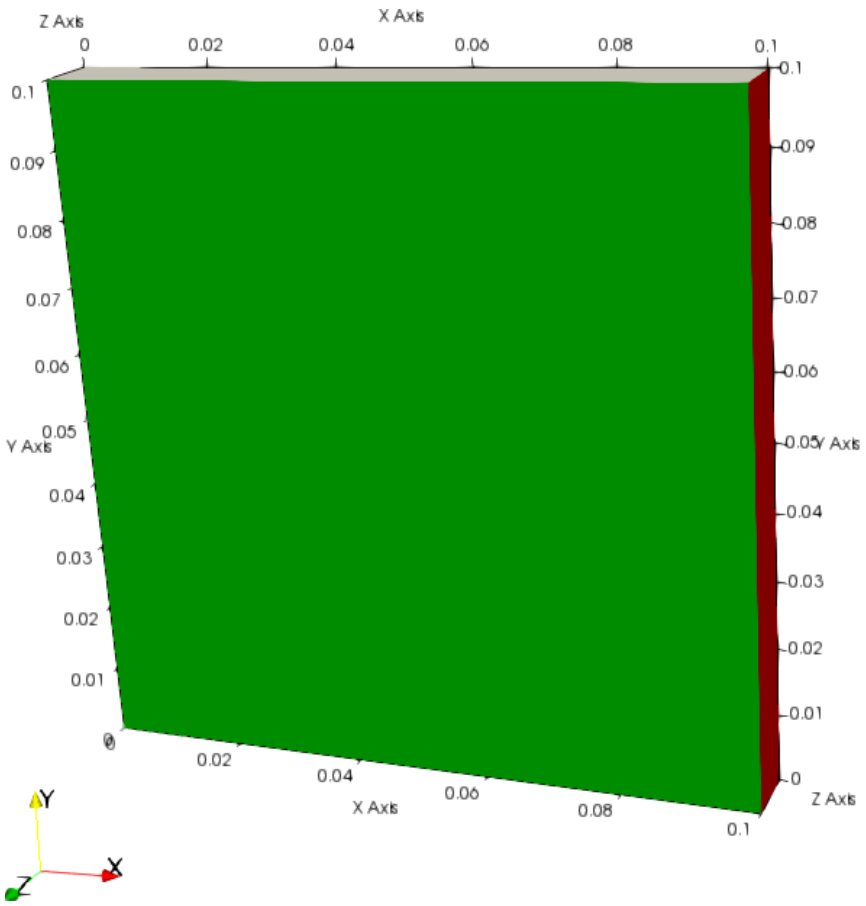

Geometria zagadnienia

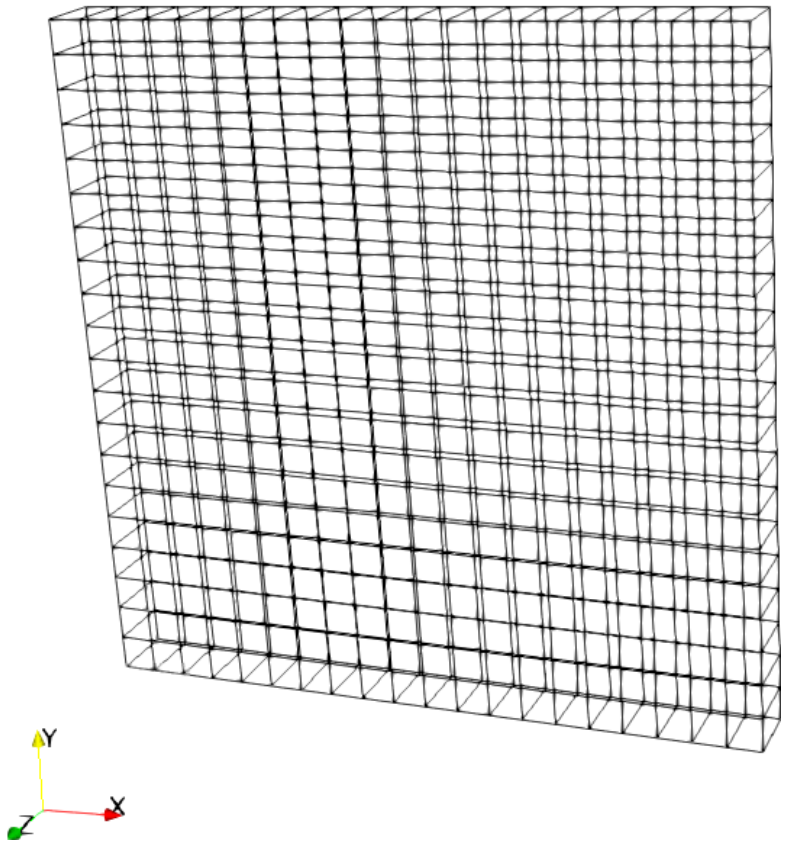

Siatka numeryczna
(efekt działania programu blockMesh)

Cavity – wyniki symulacji

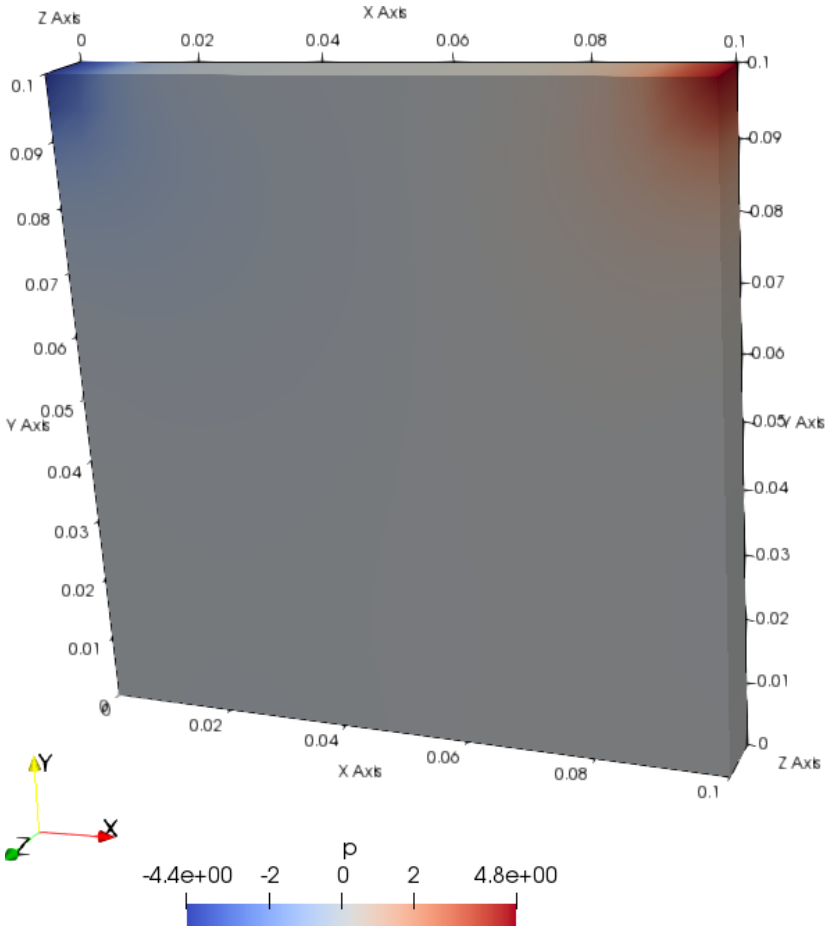

Pole ciśnień

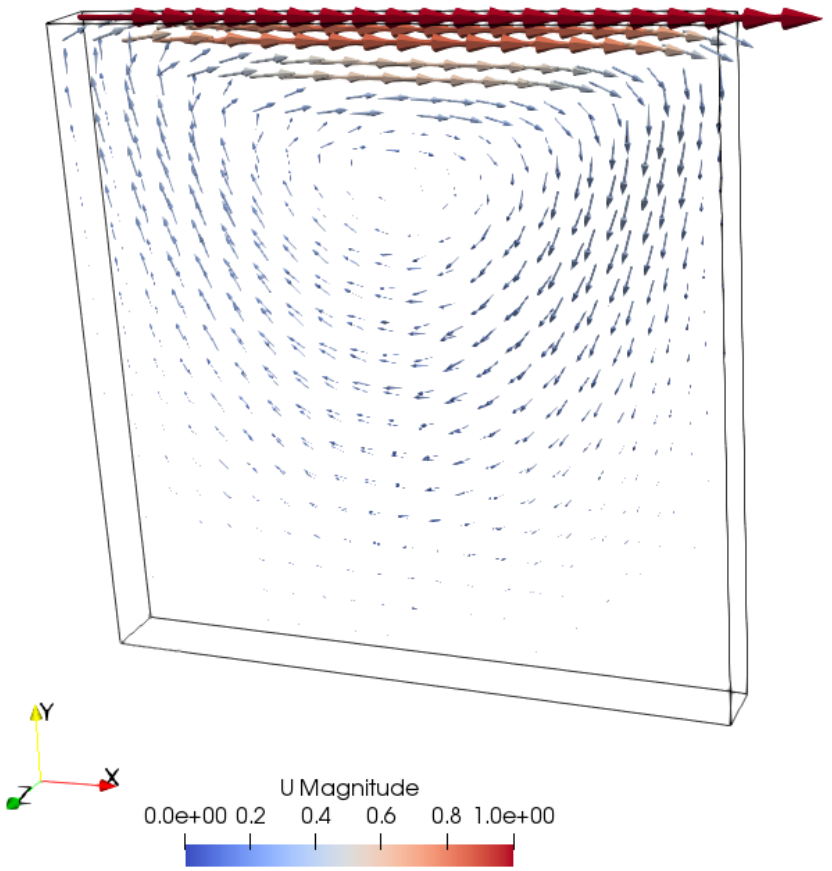

Pole prędkości

Cavity – wyniki symulacji

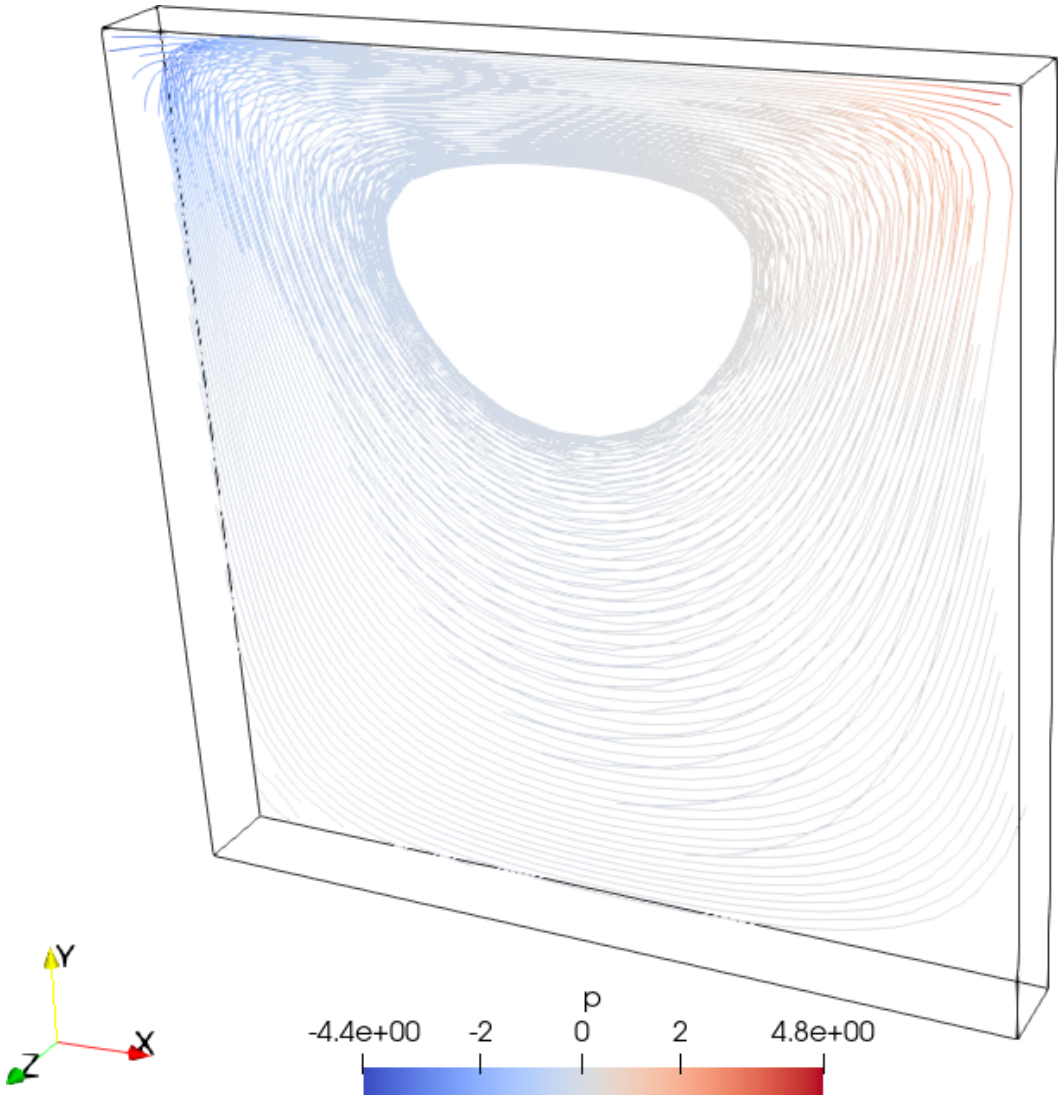

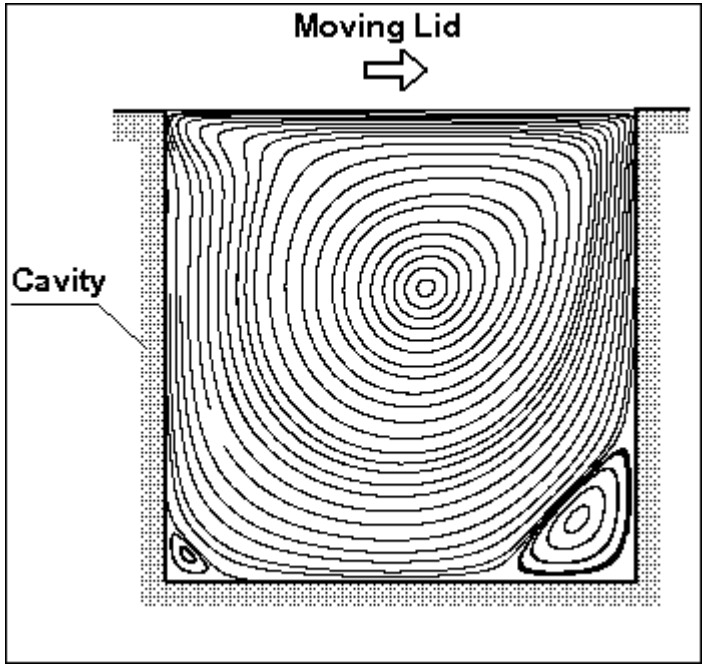

Linie prądu

Cavity – wyniki symulacji

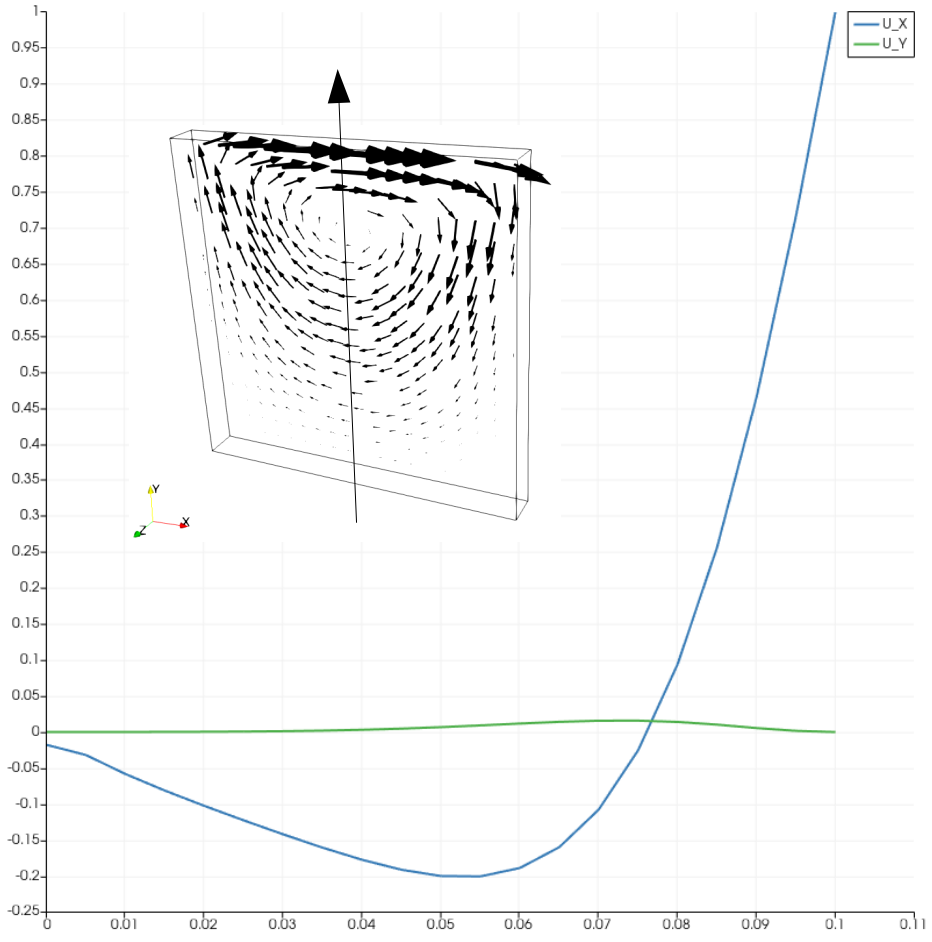

Wykres prędkości wzdłuż zaznaczonej linii

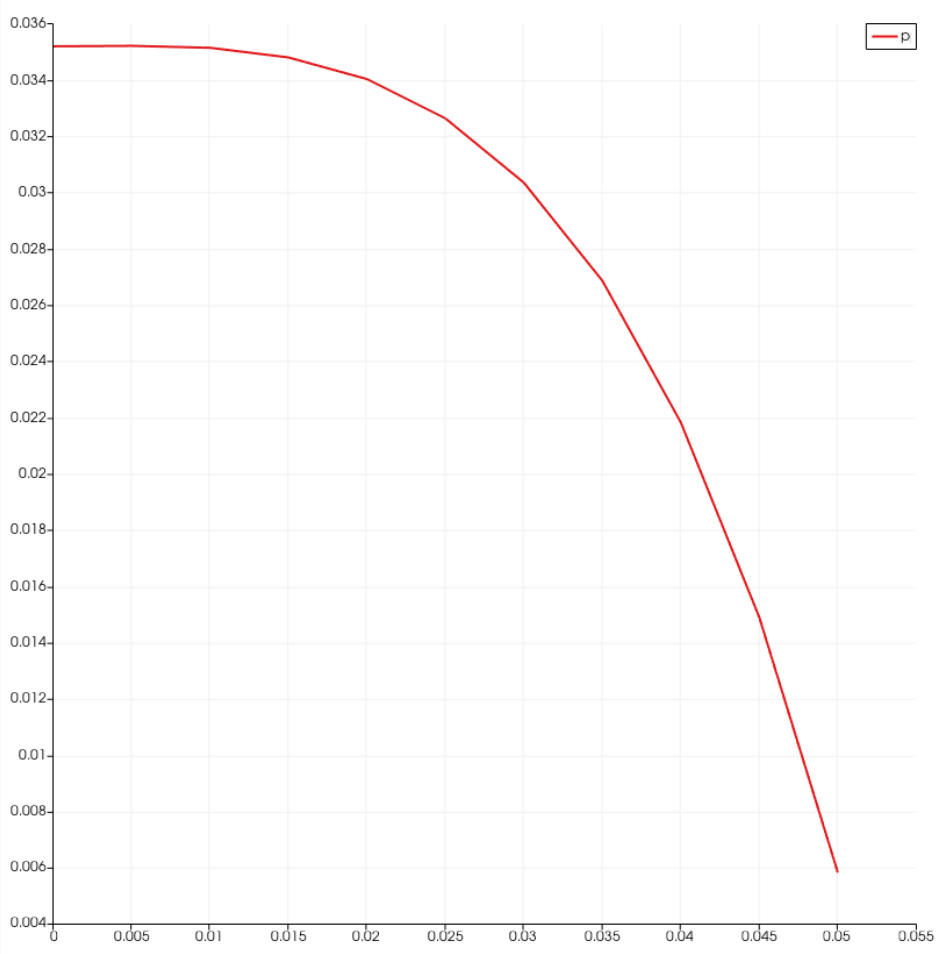

Wykres ciśnienia wzdłuż zaznaczonej linii

Wydział Nauk Technicznych

UNIVERSITY OF WARMIA AND MAZURY IN OLSZTYN
The Faculty of Technical Sciences
POLAND, 10-957 Olsztyn, M. Oczapowskiego 11
tel.: (48)(89) 5-23-32-40, fax: (48)(89) 5-23-32-55
URL: http://www.uwm.edu.pl/edu/sobieski/ (in Polish)

Dziękuję za uwagę

Publikacja została napisana w wyniku odbywania przez autora stażu w Holandii, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (Program Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój), zrealizowanego w projekcie Program Rozwojowy Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (POWR.03.05.00-00-Z310/17).

Wojciech Sobieski

Utrecht, 2019